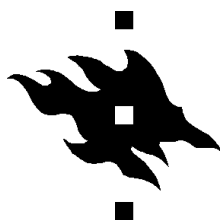

TUTKIMUSRAPORTTEJA – REPORTS 55

SUOMEN METSÄT JA METSÄ- POLITIIKKA

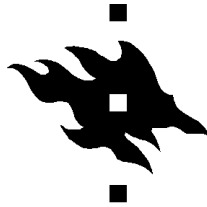
— *kansalaisten näkemyksiä*

Annukka Valkeapää, Riikka Paloniemi, Annukka Vainio,
Kimmo Vehkalahti, Klaus Helkama, Heimo Karppinen,
Jari Kuuluvainen, Ann Ojala, Tapio Rantala, Mika Rekola

HELSINGIN YLIOPISTO – UNIVERSITY OF HELSINKI
METSÄEKONOMIAN LAITOS – DEPARTMENT OF FOREST ECONOMICS

HELSINGIN YLIOPISTO – UNIVERSITY OF HELSINKI

METSÄEKONOMIAN LAITOS – DEPARTMENT OF FOREST ECONOMICS

TUTKIMUSRAPORTTEJA – REPORTS 55

SUOMEN METSÄT JA METSÄPOLITIikka

— kansalaisten näkemyksiä

Annukka Valkeapää (Metsäekonomian laitos), **Riikka Paloniemi** (Bio- ja ympäristötieteiden laitos), **Annukka Vainio** (Sosiaalipsykologian laitos), **Kimmo Vehkalahti** (Matematiikan ja tilastotieteen laitos), **Klaus Helkama** (Sosiaalipsykologian laitos), **Heimo Karppinen** (Metsäekonomian laitos), **Jari Kuuluvainen** (Metsäekonomian laitos), **Ann Ojala** (Sosiaalipsykologian laitos), **Tapio Rantala** (Metsäekonomian laitos), **Mika Rekola** (Metsäekonomian laitos)

Helsingin yliopisto, Metsäekonomian laitos
University of Helsinki, Department of Forest Economics
P.O. Box 27
FIN-00014 HELSINGIN YLIOPISTO, FINLAND

Puhelin: (+358) 09 1911
Telefax: (+358) 09 191 57984
ISSN 1236-6218
ISBN 978-952-10-5293-4 (nid.)
ISBN 978-952-10-5294-1 (PDF)
Yliopistopaino, Helsinki 2009

KIITOKSET

- Kaikille kyselyyn vastanneille,
- Kaikille kyselylomaketta kommentoineille,
- Jukka Lipposelle organisaatiopsykologian seminaarin vetämisestä, joka johti hyvän aiheen kautta oivallisille lähteille ja tarpeelliselle tutkimusmatkalle menettelytapojen oikeudenmukaisuuden mittaamiseen – ja kaikille kevään 2008 seminaarilaisille kommenteista,
- Marko Elovainiolle suomeksi käännetystä ja täällä testatusta menettelytapojen oikeudenmukaisuus-mittarista,
- Sovako -kesäkoulun väelle tutkimuksen pohdinnasta ja olennaisista kysymyksistä,
- Simo Sahlalle kyselylomakkeen taitosta,
- Erkki Berndsonille hyödyllisestä keskustelusta ja politiikan tutkimuksen lähestymistavan selventämisestä,
- Inari Juntumaalle, Inari Mattsonille, Anneli Portmanille ja Saana Rantsille oikeudenmukaisuusja arvotutkimuksen vertaistuesta ja raportin kommentoinnista,
- Seppo Laakoselle avusta aineiston painotuksessa ja innostavasta survey-seminaarista,
- Survey-seminariin osallistuneille pilottikyselyn kommenteista keväällä 2006 ja kiinnostuksesta tähän kyselyyn syksyllä 2008
- Joensuun Ihmismetsä-seminaarilaisille syksyllä 2008,
- Fokusryhmähaastatteluihin osallistuneille Savonlinnan toimintakeskuksen työntekijöille ja Maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan opiskelijoille,
- Marja Kurkelalle kyselyaineiston tallentamisesta ja katotutkimuksessa avustamisesta, Mikael Paulinille (kulttuurintutkimuksen laitos) ja Outi Hytöselle (metsäekonomian laitos) avokysymysvastausten tallentamisesta ja lainausten kokoamisesta,
- Pia Ettalalle julkaisun kuvien ja koko julkaisun taitosta sekä
- Tutkimuksen rahoittajille: Metsämiesten säätiölle ja Suomen Akatemialle (hankkeet 118274 ja 1111642).

TIIVISTELMÄ

Tutkimuksessa tarkasteltiin suomalaisten arvioita metsiä koskevan päätöksenteon hyväksyttävyydestä kansalaiskyselyllä. Kysely toteutettiin keväällä 2008. Vastaajat arvioivat erikseen metsäpolitiikan järjestelmän, prosessien, toimijoiden ja tuotosten sekä metsäpolitiikan yleistä hyväksyttävyyttä.

Tutkimuksen tulosten mukaan suomalaiset arvioivat metsiä koskevat säädökset ja toimenpiteet pääosin hyväksyttäväksi. Poliittikaan vaikuttamiseen pyrkivästä kansalaistoiminnasta suomalaiset antoivat hyväksyntänsä perinteisille vaikuttamisen keinoille. Sen sijaan radikaalimmat vaikuttamiskeinot saivat vähemmän kannatusta.

Vastaajat eivät sen sijaan kokeneet metsiä koskevan päätöksentekoprosessien menettelytapoja oikeudenmukaisiksi. Kansalaiset kokivat, että metsienkäytön eri näkökulmat eivät tule tasapuolisesti huomioiduksi päätöksenteossa. Myöskään vallanjako suomalaisessa metsiä koskevassa päätöksenteossa ei saanut vastaajien hyväksyntää, sillä valta metsäpolitiikassa ei kansalaisten mielestä jakaudu tasapuolisesti. Suomalaisten mielestä tärkein huomioonotettava asia metsiä koskevassa päätöksenteossa on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Tähän myös arvioitiin kiinnitettävän liian vähän huomiota. Sen sijaan tuotoksia arvioitaessa ei mihinkään kyselyssä mainittuun seikkaan vastaajien mielestä kiinnitetty liikaa huomiota.

Metsäpolitiikan yleistä hyväksyttävyyttä tarkastellessaan suomalaiset kuitenkin arvioivat sen hyväksyttäväksi, vaikka he kritisoivatkin monia metsäpolitiikan piirteitä, säädöksiä ja suosituksia. Tämä tulos on mielenkiintoinen, sillä aikaisempien tutkimusten valossa politiikan yleinen hyväksyttävyys on riippuvainen sen osatekijöiden hyväksyttävyydestä. Muun muassa tätä seikkaa tullaan tarkastelemaan nyt kerätyn aineiston valossa jatkossa.

SISÄLLYS

1 Johdanto	6
2 Tutkimuksen tarkoitus	7
2.1 Suomen metsäpolitiikka	7
2.2 Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat	8
2.3 Tutkimuskysymykset	10
3 Aineisto ja menetelmät	11
3.1 Perusjoukko ja otos	11
3.2 Kyselylomake	11
3.3 Tiedon keruu	11
3.4 Kadon analyysi	12
3.5 Vastaajien vertaaminen väestöön	13
3.6 Puuttuvat vastaukset	15
4 Tulokset	15
4.1 Metsiä koskevan päätöksenteon tavoitteet ja niiden toteutuminen	15
4.2 Vallan jakautuminen metsiä koskevassa päätöksenteossa	17
4.3 Metsiä koskevan päätöksenteon prosessien oikeudenmukaisuus	18
4.4 Metsiä koskevat säädökset ja toimenpiteet	19
4.5 Metsiä koskevan päätöksenteon yleinen oikeutus	21
5 Johtopäätökset	22
Lähteet	24
Liite 1 Kyselylomake	26

1 JOHDANTO

Metsät ovat Suomen keskeinen luonnonvara. Suomi on maapinta-alaan suhteutettuna Euroopan metsäisin valtio: noin 77 % eli 26 miljoonaa hehtaaria Suomen maa-alasta on metsätalousmaata (metsä- ja kitumaata) (Metsätaloustilastollinen... 2007, 33, Ympäristötilasto... 2007). Metsien käyttö ja niihin liittyvät arvot ja asenteet ovat muuttuneet aikojen kuluessa huomattavasti. Ennen metsät olivat kotitalouksien ravinnon ja kotitarvepuun lähde, sittemmin teollistumisen myötä metsät nähtiin raaka-aineen lähteenä ja metsiin liittyvä työllisyys sekä metsätaloudessa että metsäteollisuudessa oli merkittävää. Viime vuosikymmeninä metsätalouden ja metsäteollisuuden työpaikat ovat vähentyneet selvästi. Luonnonsuojelulliset vaateet ja muun muassa metsien ei-puuntuotannollisten hyödykkeiden ja palvelusten arvostuksen kasvu ovat haastaneet viime vuosikymmeninä pääasiassa puuntuotantoon keskittyneen metsäpolitiikan.

Metsiin kohdistuvat erilaiset odotukset ja niistä viriävät ristiriidat ovat nostaneet hyväksyttävyyden eli legitimitetin keskeiseksi metsäpolitiikan kysymykseksi. Metsiä ja siihen liittyvää julkishallintoa koskevien muuttuvien arvojen huomioon ottaminen on tärkeää, jotta metsäpolitiikan hyväksyttävyyden voidaan säilyttää tai sitä voidaan lisätä. Hyväksyttävyyden selvittäminen edellyttää sen eri ulottuvuuksien ja erilaisten kansalaisryhmien näkemysten ymmärtämistä. Hyväksyttävyyden on olennainen seikka myös, kun arvioidaan poliittisen järjestelmän toimivuutta yleisemmin. Kun kansalaiset hyväksyvät itseensä kohdistuvan vallankäytön, päätösten toimeenpaneminen on helpompaa, yksityisten ja julkisten toimijoiden yhteistyön aste ja laatu paranevat ja hyökkäyksiä järjestelmää kohtaan tapahtuu vähemmän. Keskustelu politiikan hyväksyttävyydestä liittyy metsäpolitiikkaa yleisemminkin länsimaiden demokratiakehitykseen (Norris 1999).

Taloustiede määrittelee metsäpolitiikan perimmäiseksi päämääräksi löytää sellainen metsän eri käyttömuotojen yhdistelmä, joka turvaa yhteiskunnalle metsistä saatavissa olevan korkeimman mahdollisen hyvinvoinnin. Toinen lähestymistapa korostaa menettelytapojen oikeudenmukaisuutta (esim. Tyler 2006). Kolmas lähestymistapa sitoo metsäpolitiikan kestäväyyteen, jossa kestävyden eri ulottuvuudet – taloudellinen, ekologinen, sosiaalinen ja kulttuurinen ulottuvuus – pyritään sovittamaan yhteen politiikan avulla.

Metsäpolitiikan keinoja ovat muun muassa lainsäädännöllinen säätely, kannusteet, poliittisten ohjelmien laatiminen ja informaatio-ohjaus (esim. Ollonqvist 1998). Näiden keinojen käytön onnistumista voidaan arvioida esimerkiksi kestävä metsätalouden kriteerien ja indikaattorien, julkisen keskustelun analyysin, asiakaspalautteen ja kansalaiskyselyiden avulla. Kansalaiskyselyiden avulla voidaan myös välittää kansalaisten näkemyksiä päätöksentekijöille.

Kansallinen metsäohjelma (KMO) 2015 sisältää Suomen metsäpolitiikan keskeiset linjaukset. Valtioneuvosto hyväksyi ohjelman maaliskuussa 2008 yhdessä Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman METSO (2008–2016) kanssa. Kansallisen metsäohjelman päämääränä on lisätä kansalaisten hyvinvointia käyttämällä metsiä monipuolisesti kestävä kehityksen periaatteita noudattaen. Valmistelussa korostettiin osallistumisprosessin avoimuutta, ja useat eri metsäpolitiikan toimijat osallistuivat kansallisen metsäohjelman valmisteluun. Osallistumista tuettiin erilaisin seminaarein ja tilaisuuksin. Lisäksi ohjelmaluonnokset esiteltiin kansallisen metsäohjelman verkkosivuilla, jossa niitä pystyi myös kommentoimaan (Maa- ja metsä... 2008 39–43). Kansallista metsäohjelmaa ei kuitenkaan hyväksytty yksimielisesti, kun Suomen luonnonsuojeluliitto jätti ohjelmasta eriävän mielipiteen, jonka mukaan metsätalouden tehostamistoimet ja luonnonsuojelu eivät ole KMO:ssa tasapainossa.

Kiinnostus metsäpolitiikan demokraattisuutta ja kansalaisten osallistamista kohtaan on kasvanut myös kansainvälisesti (esim. Public participation...2002). On tärkeää tietää, millä instituutioilla ja menettelyta-

voilla on kansalaisten hyväksyntä – ja toisaalta, missä ovat hyväksyttävyyden ongelmakohdat. Suomi on kansainvälisestäkin metsäpoliittisesti kiinnostava maa, sillä se on aktiivinen kansainvälisessä metsäpolitiikassa ja toimii myös esimerkkinä muille maille. Tästä syystä kansalaisten näkemyksiä metsäpolitiikasta on oleellista selvittää juuri Suomessa.

Tässä raportissa tarkastellaan suomalaisten käsityksiä metsäpolitiikan sisällön ja toteutuksen hyväksyttävyydestä keväällä 2008 toteutetun kansalaiskyselyn perusteella. Määrävälein toistettujen kyselyjen avulla voidaan seurata muutoksia metsäpolitiikan hyväksyttävyydessä. Tämä tutkimus on osa laajempaa metsä- ja luonnonsuojelupolitiikan legitimiteetin tutkimushanketta, jossa tutkitaan kansalaisten käsityksiä hyväksyttävästä vallasta muun muassa yleisönosastokirjoitusten, internet-aineistojen ja metsänomistajahaastattelujen avulla. Luonnonsuojelulla tarkoitetaan tässä hankkeessa metsien suojelua, ei esimerkiksi ilmastonuojelua tai vesien suojelua. Tässä raportissa metsäpolitiikan käsite sisältää myös metsien suojelun. Tutkimus suuntautuu siis ensisijaisesti metsäsektoriin ja –alaan eikä esimerkiksi luonnonsuojelupolitiikkaa tai –hallintoa arvioida muutoin kuin metsäsektorin osana.

2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Erityisesti metsien suojelun ja talouskäytön väliset konfliktit ja muun muassa rantojensuojeluohjelman ja Natura 2000 -verkostohankeen aiheuttamat ristiriidat ja julkinen keskustelu ovat nostaneet metsäpolitiikan hyväksyttävyyden keskeiseksi tutkimusaiheeksi Suomessa. Poliitiikan hyväksyttävyyttä on tutkittu useilla tieteenaloilla. Tämän tutkimuksen lähtökohdat ovat valtio-opin ja sosiaalipsykologian legitimiteettiteorioissa. Legitimiteetin käsitettä on käytetty eri yhteyksissä monin tavoin (esim. Zeldich 2001). Tässä se on rajattu politiikan hyväksyttävyyden kokemiseen. Valtio-opista on omaksuttu politiikan eri ulottuvuudet ja sosiaalipsykologiasta taas hyväksyttävyyden kokemisen näkökulma. Lisäksi tutkimukseen ovat vaikuttaneet muutamat tässä ja aiemmissa tutkimushankkeissa tehdyt laadulliset Suomen metsäpolitiikan legitimiteettitutkimukset (esim. Rantala & Primmer 2003, Rantala 2007 & 2008, Vainio ym. 2009).

2.1 Suomen metsäpolitiikka

Metsätaloutta on harjoitettu Suomessa monta sataa vuotta (esim. Donner-Amnell 1991 & 2004, Kuisma 2006). Metsätalouden asema kansantaloudessa on ollut ja on edelleen Suomessa merkittävä. Metsätaloudella ja metsäteollisuudella on keskeinen asema suomalaisten käsityksissä metsästä ja maanomistuksesta (Donner-Amnell 1991, Silvasti 2001). Sairisen (2001) mukaan useat suomalaiset kokevat Suomen elävän metsistään kestävästi. Tätä asennoitumista kuvastaa hyvin puhe metsien vihreästä kullasta sekä puujaloista, joilla Suomi seisoo.

Viime vuosikymmeninä metsäsektorin suhteellinen osuus kansantaloudesta on kuitenkin selkeästi pienentynyt. Metsäteollisuus ei työllistä enää yhtä paljon kuin aiemmin eikä se myöskään ole yhtä selkeästi ainoa vahva kansallinen vientivaltti (Donner-Amnell 1991, 285, 270–271, Donner-Amnell 2004, 192). Perinteisen metsäsektorin ja puuntuotannon yhteiskunnallista valta-asemaa ovat kyseenalaistaneet myös luonnonsuojelulliset vaateet. 1990-luvun alkupuolelta Rion prosessiin sitoutuminen ja Euroopan unioniin liittyminen vaikuttivat metsälainsäädännön muuttumiseen paremmin luonnonsuojelun huomioon otta-vaan suuntaan (Björn 2003, 11).

Suomen metsäpolitiikka uudistettiin perusteellisesti 1990-luvulla. Tällöin metsätalouden iskusanaksi nousi kestävä metsätalous, ja puuntuotannollisen kestävyuden rinnalle nostettiin ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyuden vaatimukset. Nämä moninäkökulmaiset periaatteet kirjattiin kaikkeen suomalaiseseen metsälainsäädäntöön, myös esimerkiksi valtion metsiä hallinnoivan Metsähallituksen tavoitteisiin, kun luonnon- ja ympäristönsuojelu nostettiin Metsähallituksen toiseksi päätehtäväksi metsätalouden rinnalle (Metsähallituslaki 264/1991, 2§, Raitio & Rannikko 2006).

Metsätalouden ja luonnonsuojelun näkökulmien yhdistäminen ei ole sujunut ilman ongelmia. Samanaikaiset toiveet luonnonsuojelusta ja metsien käytöstä ovat johtaneet konflikteihin niin yksityisten kuin valtionkin omistamilla mailla. Yksityismailla 1990-luvulla suurinta vastustusta herättivät rantojensuojeluohjelma (Nieminen 1994) ja etenkin Euroopan unionin luonnonsuojelualueiden verkostoksi rakennettu Natura 2000-ohjelma. Natura-ohjelman asianosaiset jättivät ympäristöhallinnolle ohjelmasta 15000 huomautusta, ja neljä satakuntalaismaanomistajaa ryhtyi peräti nälkälakkoon ilmaistessaan vastustavansa ohjelmaa (Oksanen 2003, Hiedanpää 2002, Hiedanpää 2004, Malmsten 2004). Myös kiistat muun muassa Kainuussa ja Inarin saamelaisalueella sijaitsevien Metsähallituksen hallinnoimien valtion maiden maankäytöstä ovat saaneet runsaasti julkisuutta (Raitio 2008).

Toisaalta metsä- ja luonnonsuojelupolitiikan yhteiskunnallista hyväksyntää on pyritty lisäämään 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Erityisesti Etelä-Suomen metsiensuojeluohjelma (METSO) uudisti niin valtion kuin yksityistenkin omistamien maiden suojelukäytäntöjä. (Etelä-Suomen, Oulun läänin... 2002). Yksityismaiden suojelu-uudistuksissa korostettiin vapaaehtoisuutta ja maanomistajalähtöisyyttä. Etenkin niin sanotun luonnonarvokaupan tapa yhdistää luonnonsuojelun ja metsätalouden näkökulmat oli useiden metsänomistajien mieleen (Paloniemi 2008).

2.2 Tutkimuksen teoreettiset lähtökohdat

Kun tarkastellaan politiikan hyväksyttävyyttä, on tärkeä määritellä, mitä politiikalla kulloinkin tarkoitetaan. Poliitiikan tutkimuksessa politiikkaa on käsitelty muun muassa poliittisen järjestelmän, prosessien, toimijoiden ja tuotosten näkökulmista. Poliittinen järjestelmä voidaan määritellä suppeasti, jolloin sillä tarkoitetaan lähinnä virallisia valtiollisia instituutioita, kuten lainsäädäntöä ja julkisia laitoksia.

Tässä tutkimuksessa järjestelmällä tarkoitetaan valtiollisen metsäpolitiikan keskeisiä säädöksiä ja muutamia julkisessa keskustelussa esillä olleita toimintatapoja. Prosesseilla tarkoitetaan metsäpolitiikan tutkimuksessa tavallisesti monivaiheista politiikkaprosessia (esim. Ellefson 1992, Cubbage ym. 1993), jonka tärkeimmät vaiheet ovat asialistan asettaminen, päätöksenteko ja toimeenpano. Tässä tutkimuksessa politiikkaprosessia tarkastellaan metsiin liittyvän päätöksenteon näkökulmasta. Toimijoilla tarkoitetaan yleensä poliitikkoja, erityisesti poliittisten virkojen haltijoita, jotka osallistuvat merkittäväällä tavalla päätöksentekoon (esim. Norris 1999). Tässä tutkimuksessa toimijoilla tarkoitetaan suomalaisen metsäpolitiikkaan enemmän tai vähemmän osallistuneita poliittisia ja taloudellisia tahoja, muita kansalaisryhmiä sekä julkisen vallan edustajia. Toimijat ymmärretään siis pikemminkin erilaisina intressiryhminä ja viranomaistahoina kuin yksittäisinä toimijoina, sillä metsäpolitiikka ei ole Suomessa henkilöitynyt selkeästi kehenkään. Yksittäisten toimijoiden rooli ei ole tässä tutkimuksessa mielenkiinnon kohteena, vaan se, miten reiluna metsäala yleisesti nähdään ja miten vallan koetaan jakautuneen eri toimijoiden kesken. Tuotokset viittaavat poliittisen päätöksenteon tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen.

Tutkimuksessa tarkastellaan legitimizeettiä sosiaalipsykologisesta, politiikan hyväksyttävyyden kokemuksen näkökulmasta (Leventhal 1980). Sosiaalipsykologian erään viimeaikaisen tutkimuslinjan (esim. Tyler

2006) mukaan hyväksyttävyyttä määritellään käsitykseksi siitä, että auktoriteetit, instituutiot ja sosiaalinen järjestys ovat tarkoituksenmukaisia, asiallisia ja perusteltuja. Esimerkiksi veropolitiikan hyväksyttävyyttä on mitattu sillä, kuinka tyytyväisiä ihmiset ovat verotukseen, missä määrin he noudattavat tai kokevat velvollisuudekseen noudattaa veroja koskevia sääntöjä ja kuinka paljon he luottavat verottajaan.

Politiikan hyväksyttävyyden kokemukseen vaikuttaa vahvasti sekä päätöksenteon lopputulos (jakava oikeudenmukaisuus) että se, miten päätös on tehty (menettelytapojen oikeudenmukaisuus) (Sunshine & Tyler 2003). Menettelytapojen oikeudenmukaisuustutkimuksissa on usein käytetty aikaisemmissa tutkimuksissa Leventhalin (1980) kuuden periaatteen mallia. Lisäksi myöhemmin on lisätty myös kohtelun oikeudenmukaisuuden ja tiedollisen oikeudenmukaisuuden kriteerit (Bies & Moag 1986, Colquitt 2001). Tutkimuksessa sovelletut oikeudenmukaisuuskäsitykset on esitetty taulukossa 1.

TAULUKKO 1. Menettelytapojen oikeudenmukaisuusperiaatteet

LEVENTHALIN (1980) OIKEUDENMUKAISUUSPERIAATTEET:

1. Edustavuus: kaikissa päätöksenteon vaiheissa kaikilla, joita päätös koskettaa, tulee olla mahdollisuus sanoa sanottavansa
2. Johdonmukaisuus: samaa menettelytapaa noudatetaan johdonmukaisesti eri aikoina ja kaikkia kohtaan
3. Puolueellisuuden estäminen: jääviyden estäminen, päätöksentekijällä ei saa olla oma etu kyseessä, eikä ennakoasenne saa vaikuttaa
4. Tiedon tarkkuus: päätös pohjautuu parhaaseen ja ajanmukaisimpaan tietoon
5. Oikaistavuus: mahdollisuus valittaa päätöksestä ja oikaista huonoja päätöksiä ja
6. Eettisyys: päätöksen pitää noudattaa yleisiä moraalisia ja eettisiä periaatteita, niitä rikkovat mm. yksityisyyden loukkaaminen, vilppi, lahjonta ja urkkiminen

KOHTELUN OIKEUDENMUKAISUUS (BIES & MOAG 1986):

1. Rehellisyys (avoin, totuudenmukainen, vilpitön)
2. Oikeutus (riittävä selitys päätökselle)
3. Kunnioitus (rehellinen ja arvokas kohtelu, ei tönkyä)
4. Asianmukaisuus (ei ennakkoluuloisia väitteitä tai sopimattomia kysymyksiä esim. sukupuoleen, rotuun, uskontoon tai ikään liittyen)

TIEDOLLINEN OIKEUDENMUKAISUUS (COLQUITT 2001):

1. Tiedotetaan suoraan
2. Perustelut ovat riittävät ja järkevät
3. Tiedotetaan ajoissa
4. Tiedotetaan ymmärrettävästi

Lisäksi Vainion ym. (2009) metsänomistajahaastatteluissa tuli esille uusi oikeudenmukaisuusperiaate: päätöksenteon nopeus. Päätöksenteon nopeuden arvostaminen voi liittyä nimenomaan metsiä koskeviin päätöksiin, sillä eräissä luonnonsuojelutapauksissa päätöksenteon hitaus on koettu erityisenä ongelmana (Kumela & Paloniemi 2006).

Tässä tutkimuksessa politiikan ulottuvuuksia – järjestelmää, prosesseja, toimijoita ja tuotoksia – sekä niiden vaikutusta politiikan yleiseen legitimizeettiin tarkastellaan sosiaalipsykologian näkökulmasta taulukon 2 esittämällä tavalla. Tämä malli on ohjannut empirisen aineiston keruuta ja analyysiiä.

Näistä teoreettisista lähtökohdista johdamme tutkimuskysymykset, jotka esittelemme seuraavassa luvussa.

2.3 Tutkimuskysymykset

Tutkimus vastaa seuraaviin kysymyksiin:

- TK 1. Mitä tavoitteita suomalaiset pitävät tärkeinä metsiä koskevassa päätöksenteossa ja miten he arvioivat niiden toteutuvan? (päätösten ja tulosten hyväksyntä)
- TK 2. Miten suomalaiset arvioivat vallan jakautumisen metsiä koskevassa päätöksenteossa? (metsäpolitiikan toimijoiden arviointi)
- TK 3. Miten suomalaiset arvioivat päätöksenteon prosessien oikeudenmukaisuutta?
- TK 4. Miten suomalaiset arvioivat metsäpolitiikkaan liittyviä lakeja ja sääntöjä?
- TK 5. Miten suomalaiset arvioivat metsäpolitiikan yleistä hyväksyttävyyttä?

Tutkimuskysymysten liittyminen politiikan eri ulottuvuuksiin ja tulosten raportointi on esitetty taulukossa 2.

TAULUKKO 2. *Politiikan eri ulottuvuuksien ja tarkastelunäkökulmien yhteys tutkimuskysymyksiin*

POLITIIKAN ULOTTUVUUS	TARKASTELUNÄKÖKULMA	TUTKIMUSKYSYMYS	TULOKSET LUVUSSA
Tuotokset	Tavoitteiden toteutumisen arviointi	TK 1	4.1
Toimijat	Metsäpolitiikan toimijoiden arviointi	TK 2	4.2
Prosessit	Päätöksenteon menettelytapojen oikeudenmukaisuuden arviointi	TK 3	4.3
Järjestelmä ja sen rakenne	Lakien ja sääntöjen arviointi	TK 4	4.4
Yleinen hyväksyttävyys	Yleisen hyväksyttävyyden arviointi	TK 5	4.5

3 AINEISTO JA MENETELMÄT

Kansalaisten näkemyksiä Suomen metsäpolitiikasta selvitettiin postikyselyllä. Kyselylomakkeen tarkoituksena oli kerätä tietoa, jonka avulla voidaan testata legitimizeetin teorioista johdettuja tutkimushypoteeseja metsäpolitiikan kentällä. Tässä raportissa esitetään alustavia kuvailevia tuloksia kansalaisten metsäpoliittisista näkemyksistä. Edellisessä luvussa esitelty teoreettinen lähestymistapa on ohjannut tutkimusasetelman rakentamista. Teoreettiseen viitekehykseen nojautuvaa alustavaa tulosten tulkintaa esitetään ainoastaan johtopäätöksissä.

3.1 Perusjoukko ja otos

Tutkimuksen perusjoukoksi valittiin 18 vuotta täyttäneet, suomenkieliset mannersuomalaiset. Väestötietojärjestelmästä poimittiin 3000 suuruinen otos tästä perusjoukosta. Jotta saatiin suomalaisia edustava tutkimusaineisto, otos poimittiin satunnaisotoksena; näin jokaisella perusjoukon suomalaisella, jotka sallivat tietojensa luovuttamisen tutkimustarkoituksiin, oli sama todennäköisyys tulla otokseen. Tulokset ovat yleistettävissä tähän perusjoukkoon.

3.2 Kyselylomake

Kyselylomake perustuu sekä legitimizeettiteorioihin että metsäpolitiikan laadullisiin tutkimuksiin Suomessa. Teorioista poimittiin hyväksyttävyyden kannalta keskeiset teemat ja laadullisista tutkimuksista poimittiin väitteitä, joilla näistä teemoista puhutaan. Kyselylomake muotoiltiin sarjaksi väittämiä, joihin vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa (ks. esim. Vehkalahti 2008).

Legitimeettiteorioista poimittuja teemoja testattiin kahdessa fokusryhmähaastattelussa. Näiden haastattelujen tarkoituksena oli saada käsitys siitä, millä termeillä ja argumenteilla politiikan hyväksyttävyydestä puhutaan. Toiseksi fokusryhmäksi valittiin Savonlinnan toimintakeskuksen työntekijät. He edustivat henkilöitä, joilla ei ole erityistä suhdetta metsiin. Toinen ryhmä koostui Maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan opiskelijoista, joista osalla taas oli läheisempi metsäsuhde.

Metsäpolitiikan hyväksyttävyyttä arvioivia väitteitä poimittiin lisäksi Rantalan ja Primmerin (2003) tekemistä metsäpolitiikan toimijoiden haastatteluista sekä Rantalan (2007 & 2008) metsiä koskevien yleisönosastokirjoitusten analyysistä ja Vainion ym. (2009) metsänomistajahaastatteluista.

Varsinaista kyselylomaketta testattiin pilottilomakkeella keväällä 2006. Pilottitutkimuksen pohjalta varsinaista kyselylomaketta muotoiltiin uudelleen. Kyselylomake on liitteessä 1.

Tässä raportissa käsitellään niitä lomakkeen osia, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiin.

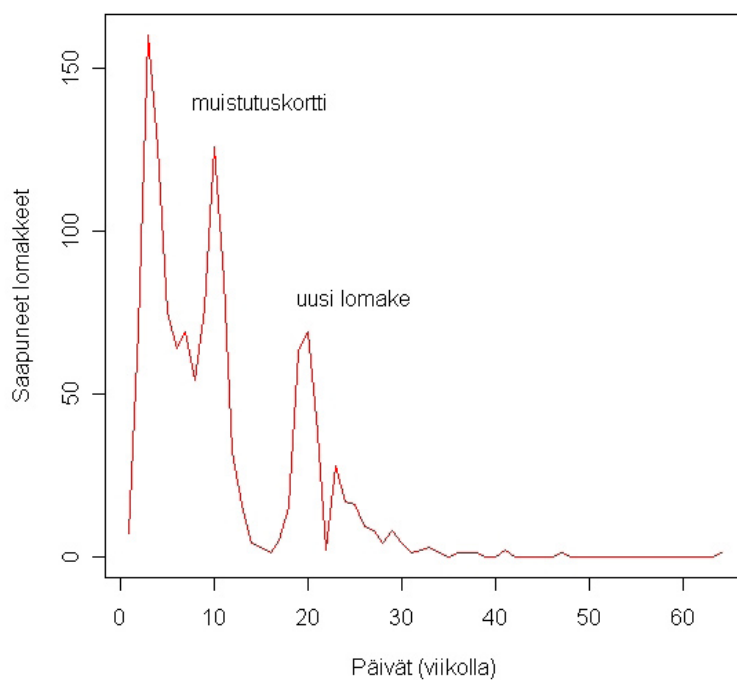
3.3 Tiedon keruu

Kyselylomakkeet (ks. Groves ym. 2004) postitettiin keväällä 2008. Lomake lähetettiin toukokuun alussa väestötietojärjestelmästä poimitulle otokselle ja se saapui vastaajille 5.–6.5. Noin viikko tämän jälkeen kaikille otokseen sattuneille lähetettiin muistutuskortti, niin että se oli perillä noin 13.5. Pari viikkoa

tämän jälkeen 26.5. lähetettiin toinen kyselylomake niille, jotka eivät olleet vielä vastanneet kyselyyn. Vastauksia palautui 1260 ja vastausprosentiksi tuli näin 42,0 %. Havainnollistamme kyselylomakkeiden lähettämistä ja palautumista kuvassa 1.

Toisella kierroksella lomakkeen lähettämisen yläikärajaksi valittiin 70-vuoden ikä, koska ensimmäisen lomakkeen lähettämisen jälkeen tuli runsaasti puheluita, joissa joku soitti vanhemman henkilön puolesta ja kertoi, ettei tämä pysty vastaamaan. Vanhemmat vastasivat kuitenkin jo ensimmäisen lomakkeen lähettämisen jälkeen tunnollisemmin kuin nuoremmat.

KUVA 1. Kyselylomakkeiden postituksen ja kyselylomakkeiden palautumisen aikataulu

3.4 Kadon analyysi

Katotutkimuksen tarkoituksena on selvittää, mistä syistä osa jätti vastaamatta kyselyyn ja missä määrin kyselyyn vastanneet poikkeavat kyselyyn vastaamattomista. Katotutkimus tehtiin kesäkuussa 9.–26.6. Tässä haastateltiin puhelimitse satunnaisotos kyselyn saaneista, jotka eivät palauttaneet kyselylomaketta.

Vastaamattomista poimittiin 101 henkilön suuruinen otos, jossa painotettiin heikommin vastanneiden ikäryhmiä. Näistä saatiin yhteensä vain 28 haastattelua. Lopuista 73:sta 26:lle ei saatu puhelinnumeroa, 19 ei tavoitettu useammalla yrittämällä, 6 lupasi vastata myöhemmin, muttei enää vastannut puhelimeen, 6 ei kiinnostanut, 5 oli mielestään jo vastannut ja 5 ei ehtinyt (eikä ollut kiinnostunut). Lisäksi oli yksittäisiä henkilöitä, jotka eivät halunneet, ehtineet tai jaksaneet vastata kyselyyn.

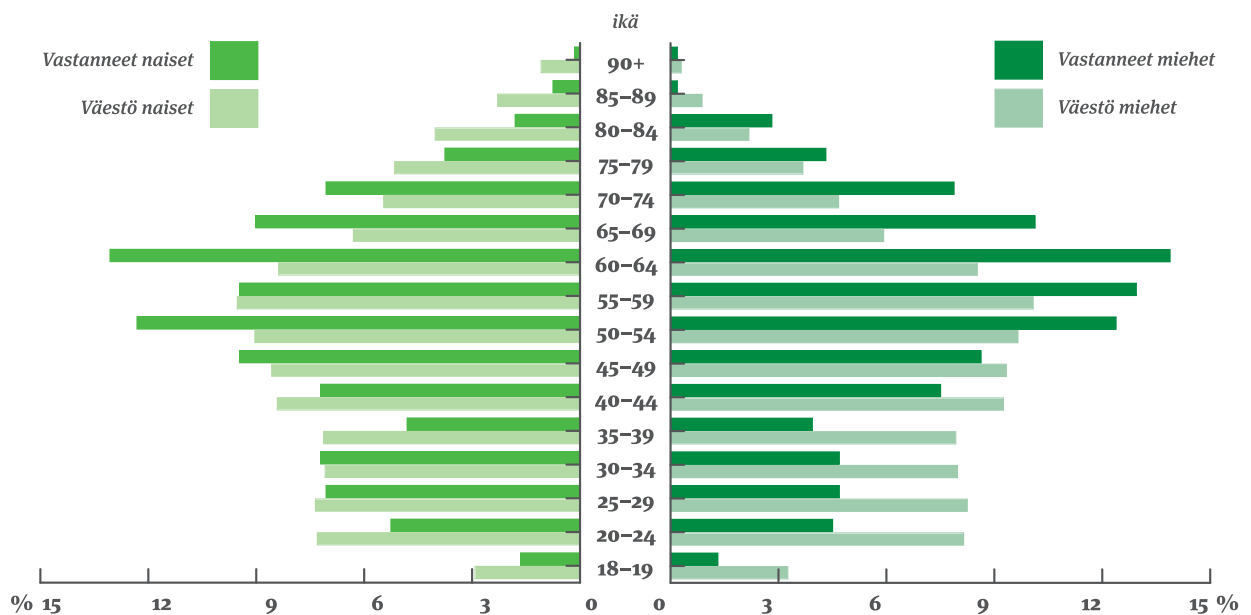
Katotutkimuksen 28 vastaajien syyt vastaamattomuuteen olivat: kiire (10 henkilöä), etäinen aihe (5), vastaamisen kokeminen turhaksi (4), se ettei ollut saanut kyselyä tai ei muistanut saaneensa sitä (4) ja kysymysten tai lomakkeen kokeminen vaikeaksi (4). Kysymysten ja/tai lomakkeen vaikeutta pidettiin myös toissijaisena syynä etäiselle aiheelle ja kiireelle. Lisäksi muutama vastaaja oli unohtanut vastata tai muisteli vastanneensa.

Vaikka vastausten määrää (vastausprosentti 42) voi pitää hyvänä ottaen huomioon, että kyselyiden vastausprosentit ovat laskeneet merkittävästi viime vuosina, on selvää, etteivät vastaajat ole valikoituneet alkuperäisestä otoksesta satunnaisesti. Vastaajilla on todennäköisemmin läheisempi suhde metsiin tai metsäpolitiikkaan kuin niillä, jotka jättivät kyselyyn vastaamatta. Katotutkimus vahvisti tämän oletuksen. Suurimmat syyt vastaamattomuuteen olivat kiire ja etäinen aihe. Loppujen lopuksi on kuitenkin kiinnostavaa tietää niiden henkilöiden mielipiteiden jakauma, jotka ovat muodostaneet metsäkysymyksistä mielipiteitä ja haluavat ne lausua.

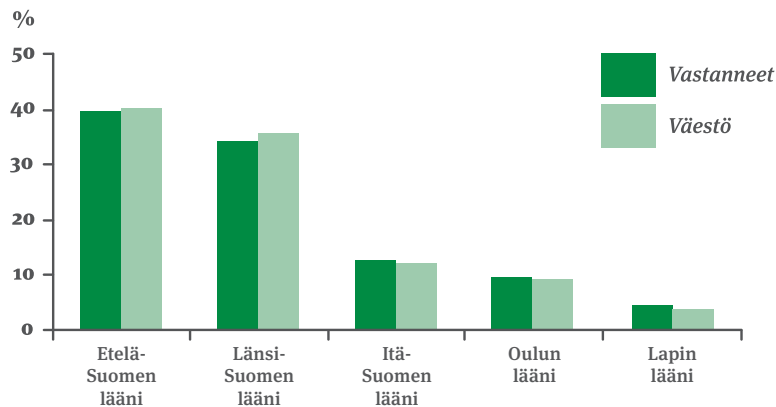
3.5 Vastaajien vertaaminen väestöön

Naiset vastasivat miehiä aktiivisemmin kyselyyn. Nuorimmat ikäluokat vastasivat vähemmän kuin vanhemmat (kuva 2). Miehillä tämä ikään liittyvä vastausaktiivisuus oli selvempi kuin naisilla. Etelä- ja länsisuomalaiset vastasivat vähemmän kuin itä- ja pohjoissuomalaiset (kuva 3).

KUVA 2. Kyselyyn vastanneet ja Suomen väestö ikäryhmittäin ja sukupuolittain

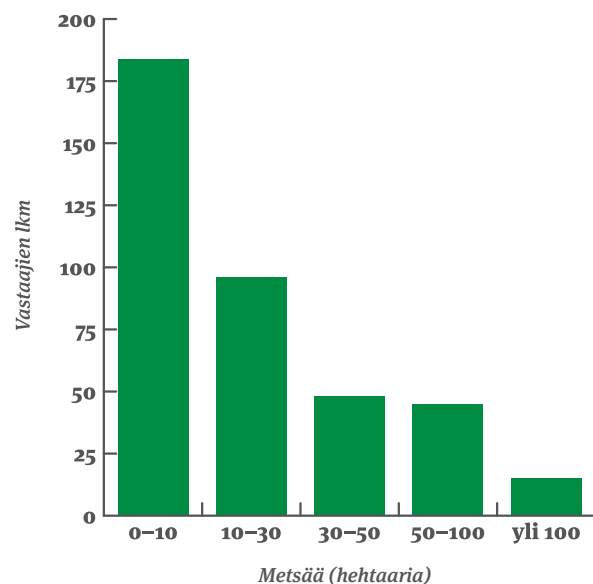
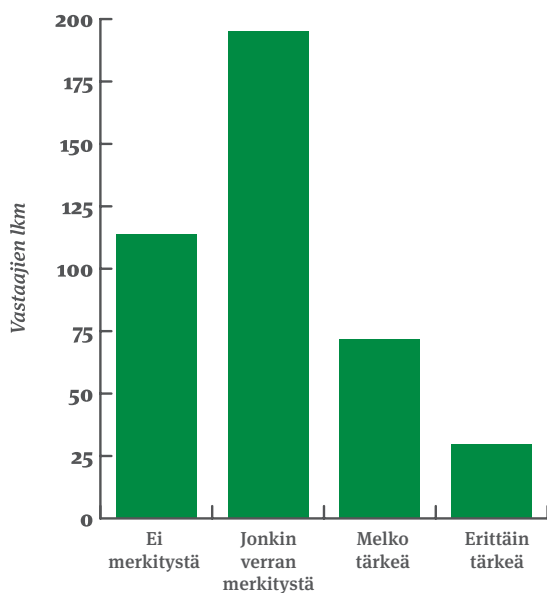
KUVA 3. Väestön ja kyselylomakkeeseen vastanneiden kansalaisten alueellinen jakauma

Kyselyyn vastanneiden kotitalouksista 37,2 % omisti metsää. Kaikista suomalaisista kotitalouksista metsää omistaa viidennes (Karppinen ym. 2002). Metsää omistavat kotitaloudet ovat siis selvästi ylliedustettuina aineistossa. Tämä on ymmärrettävää, sillä metsää omistavilla on luultavasti läheisempi suhde metsään ja enemmän motivaatiota vastata metsiin liittyviin kyselyihin. Kotitalouden omistamalla metsällä oli kuitenkin taloudellista merkitystä suurimmalle osalle vastaajista vain jonkin verran tai ei ollenkaan (kuva 4) ja kotitalouden omistama metsäala oli suurimmalla osalla melko pieni (kuva 5).

KUVA 4. Metsän merkitys kotitaloudelle (vain metsää omistavien kotitalouksien vastaajat mukana)

KUVA 5. Kotitalouden omistama metsäala (vain metsää omistavien kotitalouksien vastaajat mukana)

Luvussa 4 esitettävien kuvien laskennassa aineistoon on tehty jälkiosituspainotus niin, että vastaajissa vähemmän edustettuina olevat väestöryhmät suhteessa koko väestöön ovat saaneet suuremman painon kuin ne, joita vastaajajoukossa on ollut enemmän suhteessa väestöön (Pahkinen ja Lehtonen 1989). Jälkiosituspainojen laskennassa käytettiin kolmea demografista muuttujaa seuraavasti ryhmiteltyinä: sukupuoli (mies, nainen), lääni (Etelä-Suomen lääni, Länsi-Suomen lääni, Itä-Suomen lääni ja Oulun ja Lapin lääni yhdessä) ja ikäryhmä (18–30 v., 31–45 v., 46–65 v., yli 65 v).

3.6 Puuttuvat vastaukset

Kaikissa palautetuissa lomakkeissa ei ollut vastauksia kaikkiin kysymyksiin. Kaikista 1260 vastaajasta 17 palautti tyhjän lomakkeen. Heidän lisäksi kuusi vastasi vain taustakysymyksiin. Jos nämä 23 vastaajaa jätetään laskuista pois, muiden kohdalla puuttuvat vastaukset olivat hajallaan. Näistä 12 vastasi alle 30 kohtaan (kyselyssä on kaikkiaan 142 kohtaa ilman taustakysymyksiä). Lisäksi 34 vastasi 31–101 kohtaan. Loput 1192 vastaajaa vastasi yli 103 kohtaan, jolloin puuttuvia vastauksia oli korkeintaan 39 kaikista 142 kohdasta.

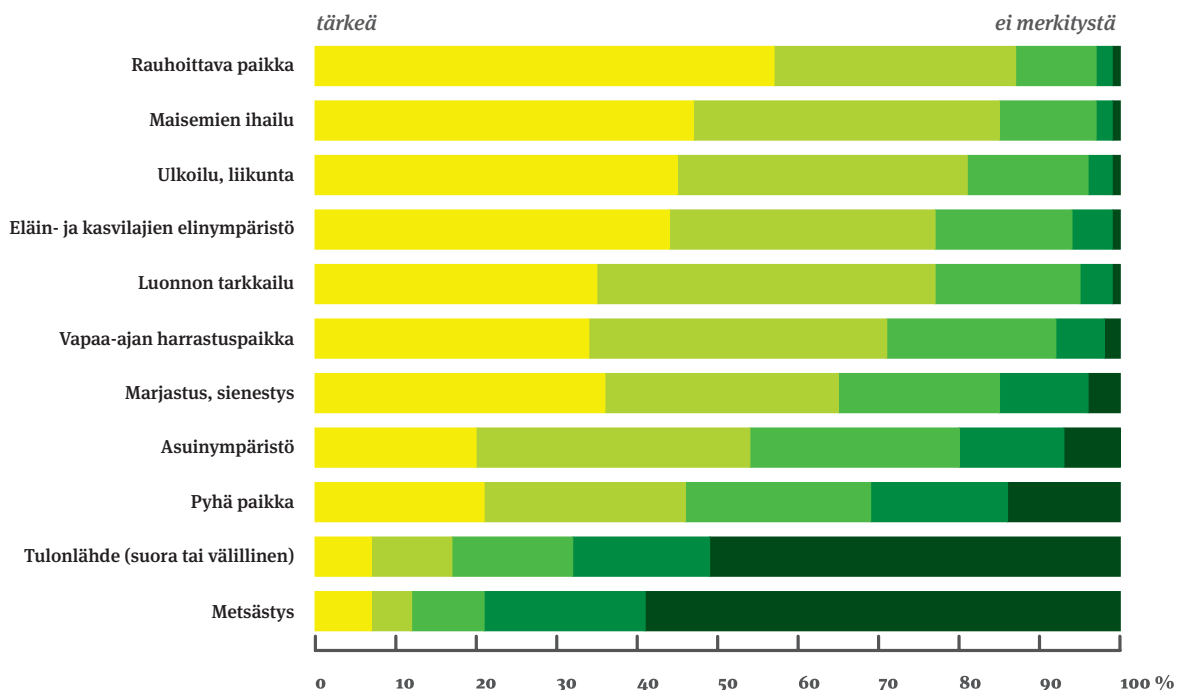
4 TULOKSET

Tässä luvussa esittelemme tutkimuksemme alustavat tulokset suomalaisten arvioista eri metsäpolitiikan osatekijöistä. Kukin luku vastaa yhteen luvussa 2.3. esittelemistämme tutkimuskysymyksistä.

4.1 Metsiä koskevan päätöksenteon tavoitteet ja niiden toteutuminen

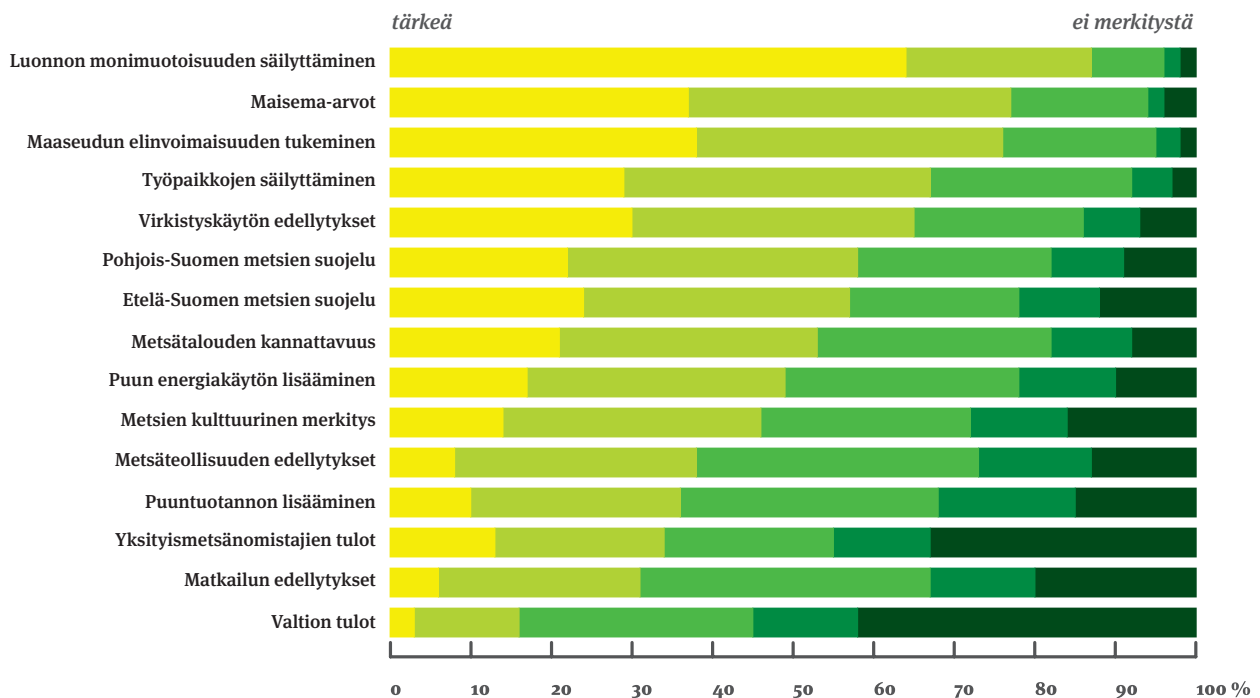
Tärkein metsän merkitys suomalaisille oli rauhoittava paikka, 80 % piti tätä melko tai erittäin tärkeänä. Maisemien ihailu ja ulkoilu ja liikunta, eläin- ja kasvilajien elinympäristö ja luonnon tarkkailu ovat suurelle osalle hyvin tärkeitä. Myös vapaa-ajan harrastusympäristö ja marjastus ja sienestys ovat tärkeitä metsiin liittyviä merkityksiä. Vähiten merkitystä metsällä on metsästyksellä ja tulonlähteenä (kuva 6, ks. myös kuva 4).

KUVA 6. Kansalaisten vastaukset kysymykseen: *Miten tärkeitä Sinulle ovat seuraavat metsään liittyvät asiat? (ks. liite 1, kysymys 2)*

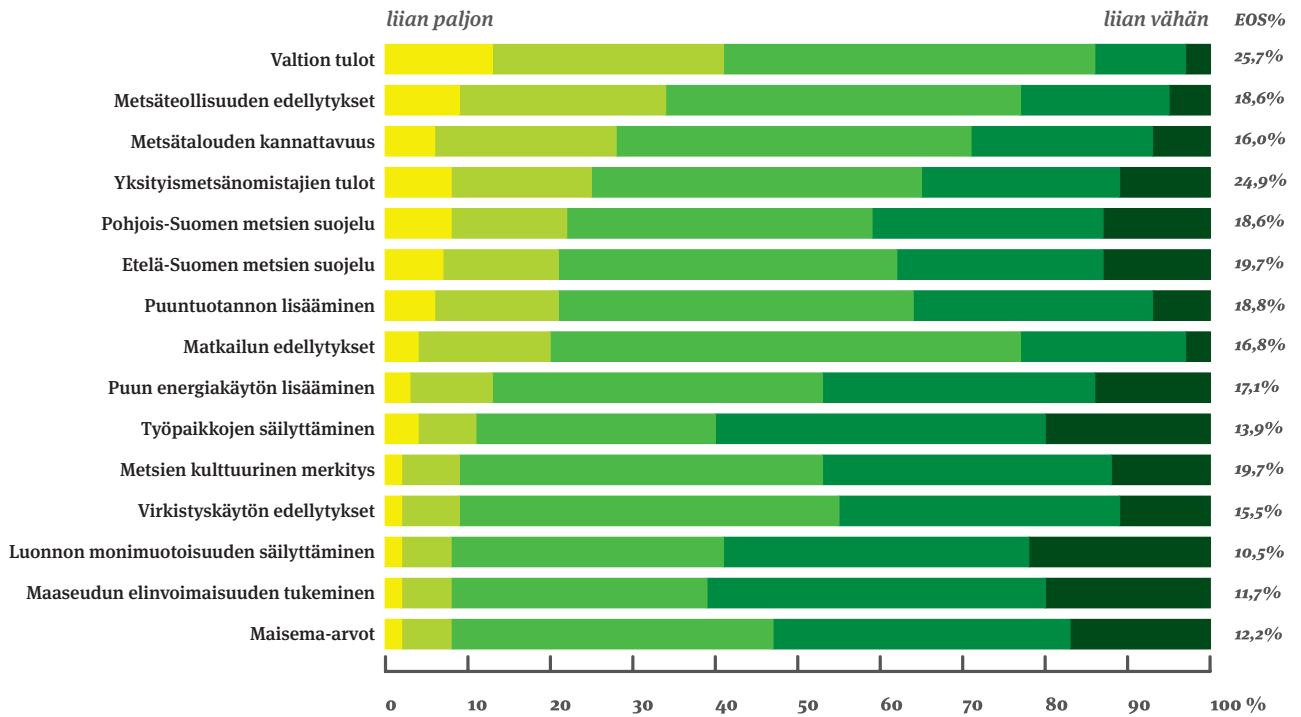
Suomalaisten mielestä tärkein metsäpoliittisessa päätöksenteossa huomioonotettava asia on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Suurin osa vastaajista piti tätä asiaa erittäin tärkeänä. Valtaosa näki tärkeiksi myös maaseudun elinvoimaisuuden tukemisen, maisema-arvot, työpaikkojen säilyttämisen ja virkistyskäytön edellytykset. Myös Etelä- ja Pohjois-Suomen metsien suojelu ja metsätalouden kannattavuus olivat tärkeitä asioita suurimmalle osalle vastaajista. Sen sijaan valtion tuloilla suurin osa vastaajista näki vain vähän tai ei ollenkaan merkitystä (kuva 7).

KUVA 7. Kansalaisten vastaukset kysymykseen: *Metsiä koskevassa päätöksenteossa pyritään ottamaan huomioon monenlaisia näkökulmia. Miten tärkeinä Sinä pidät seuraavia asioita? (ks. liite 1, kysymys 7)*

Kysymistämme 15 tavoitteesta ainoastaan yhteen (matkailun edellytyksiin) yli puolet vastaajista arvioi metsäpolitiikassa kiinnitettävän sopivasti huomiota. Suomalaisten mielestä metsiä koskevassa päätöksenteossa kiinnitetään liian vähän huomiota maaseudun elinvoimaisuuden tukemiseen, työpaikkojen säilyttämiseen, luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja maisema-arvoihin. Vaikka valtion tuloihin ja metsäteollisuuden edellytyksiin nähtiinkin useiden vastaajien mielestä kiinnitettävän politiikan teossa liikaa huomiota, mihinkään kysymyksessä mainittuun kohtaan ei vastaajien suurimman osan mielestä kiinnitetty liikaa huomioita. (kuva 8).

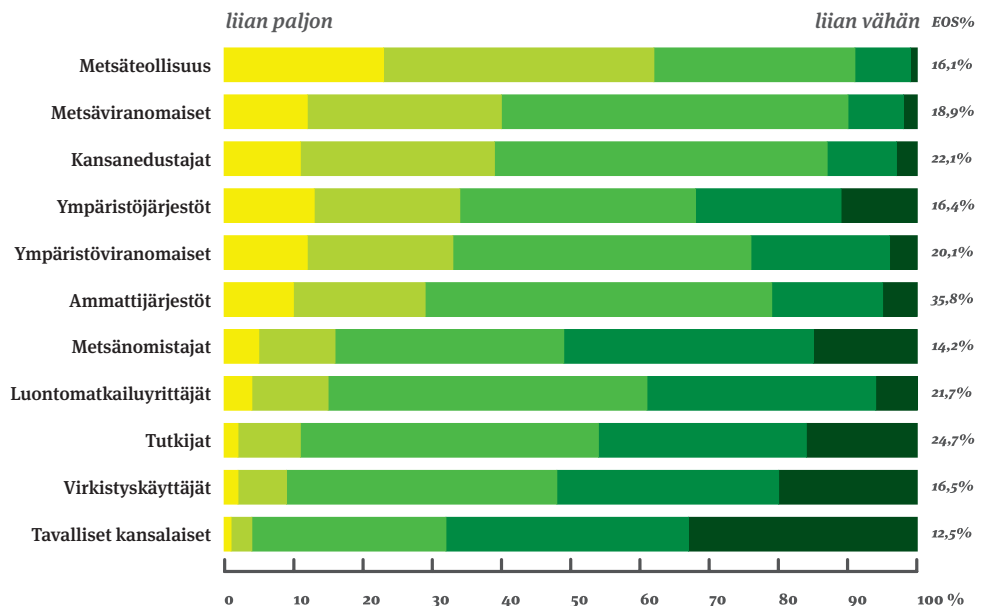
KUVA 8. Kansalaisten vastaukset kysymykseen: *Miten paljon tai vähän seuraaviin seikkoihin mielestäsi kiinnitetään huomiota julkisessa metsiä koskevassa päätöksenteossa?* (ks. liite 1, kysymys 8) Oikeassa reunassa 'En osaa sanoa' -vastausten prosenttiosuus (EOS %)

4.2 Vallan jakautuminen metsiä koskevassa päätöksenteossa

Suurin osa vastaajista koki, että metsäteollisuudella on liikaa valtaa metsiin liittyvässä päätöksenteossa. Liian vähän valtaa taas suurimman osan mielestä on tavallisilla kansalaisilla, metsänomistajilla ja virkistyskäyttäjillä. Käsitukset muiden toimijatahojen vallasta jakautuivat enemmän (kuva 9).

KUVA 9. Kansalaisten vastaukset kysymykseen: *Onko seuraavilla tahoilla mielestäsi liikaa, sopivasti vai liian vähän valtaa metsiin liittyvässä päätöksenteossa?* (ks. liite 1, kysymys 9) Oikeassa reunassa 'En osaa sanoa' -vastausten prosenttiosuus (EOS %)

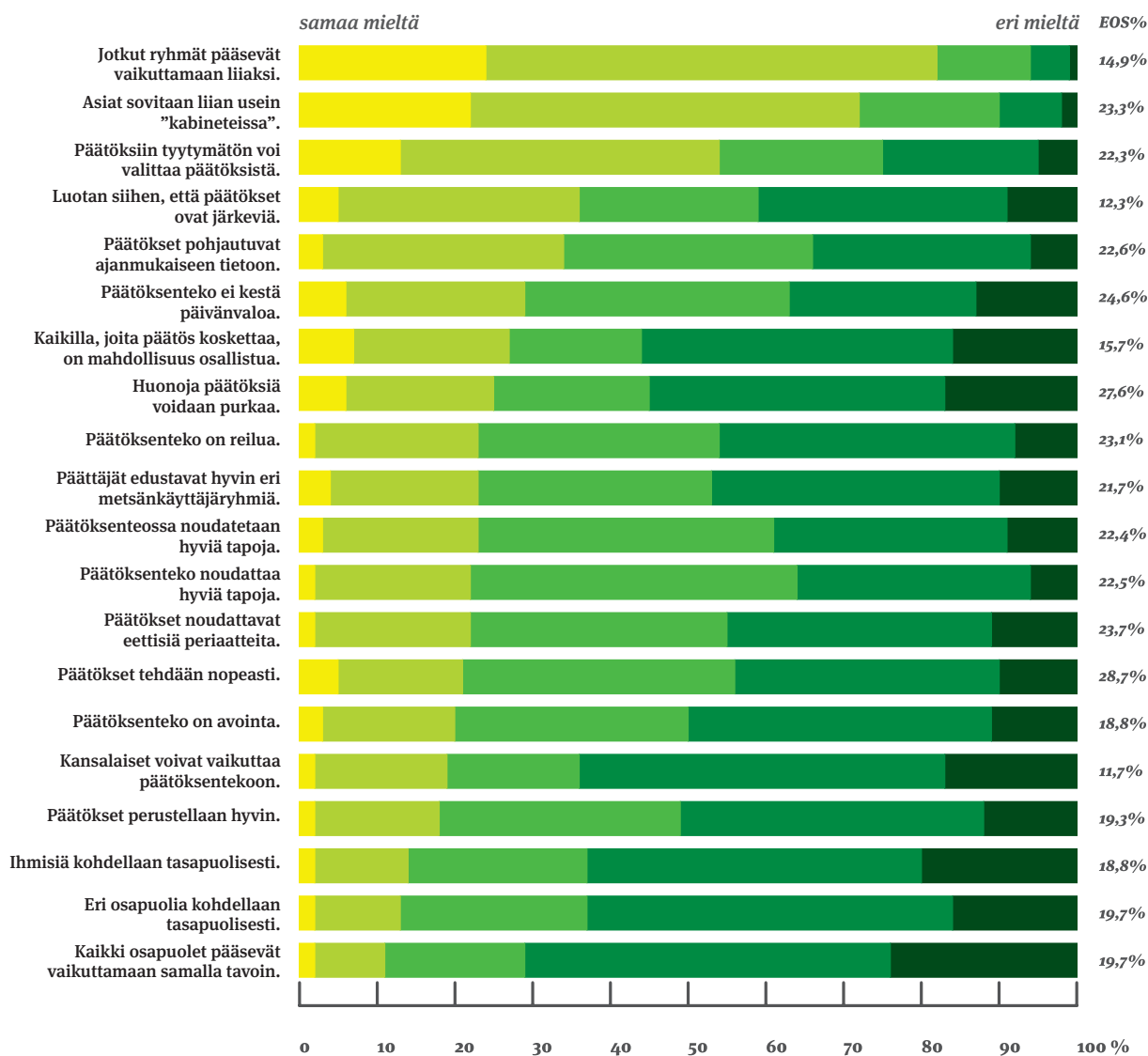

4.3 Metsiä koskevan päätöksenteon prosessien oikeudenmukaisuus

Metsiin liittyvässä päätöksenteossa eri tahojen osallistuminen nähdään ongelmallisena. Suurimman osan mielestä jotkut ryhmät pääsevät vaikuttamaan päätöksentekoon liiaksi ja asiat sovitaan liian usein kabineteissa. Eniten erimielisyyttä nostattivat väitteet: kaikki osapuolet pääsevät vaikuttamaan samalla tavoin, ihmisiä kohdellaan tasapuolisesti, kansalaiset voivat vaikuttaa päätöksentekoon, eri osapuolia kohdellaan tasapuolisesti ja kaikilla joita päätös koskettaa, on mahdollisuus osallistua (kuva 10).

Samanlaista ongelmaa ei yleisesti nähty ajanmukaisen tiedon käytössä päätöksenteon tukena ja päätösten järjestyksessä. Suurin osa koki, että päätöksiin tyytymätön voi valittaa päätöksistä. Kuitenkin suurin osa oli eri mieltä väitteen 'huonoja päätöksiä voidaan purkaa' kanssa.

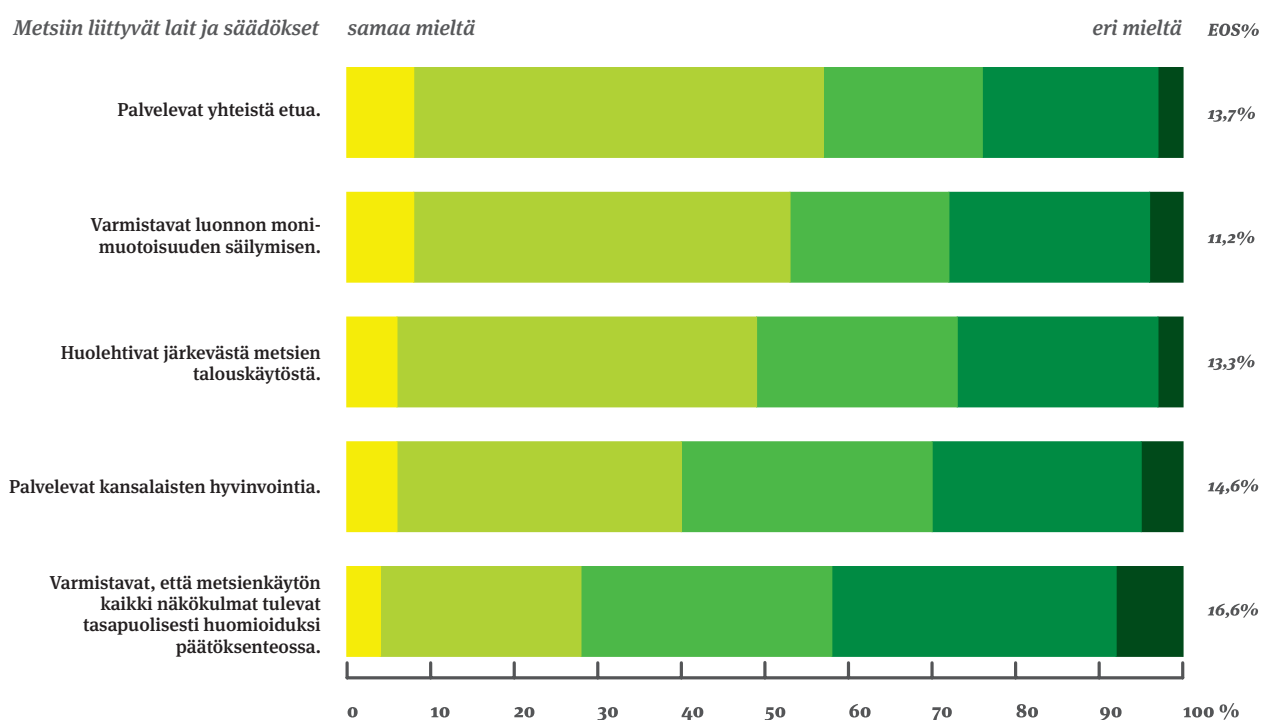
KUVA 10. Kansalaisten vastaukset kysymykseen: *Seuraavat väitteet koskevat metsiin liittyvää päätöksentekoa. Mitä mieltä olet? (ks. liite 1, kysymys 14) Oikeassa reunassa 'En osaa sanoa' - vastausten prosenttiosuus (EOS %)*

4.4 Metsiä koskevat säädökset ja toimenpiteet

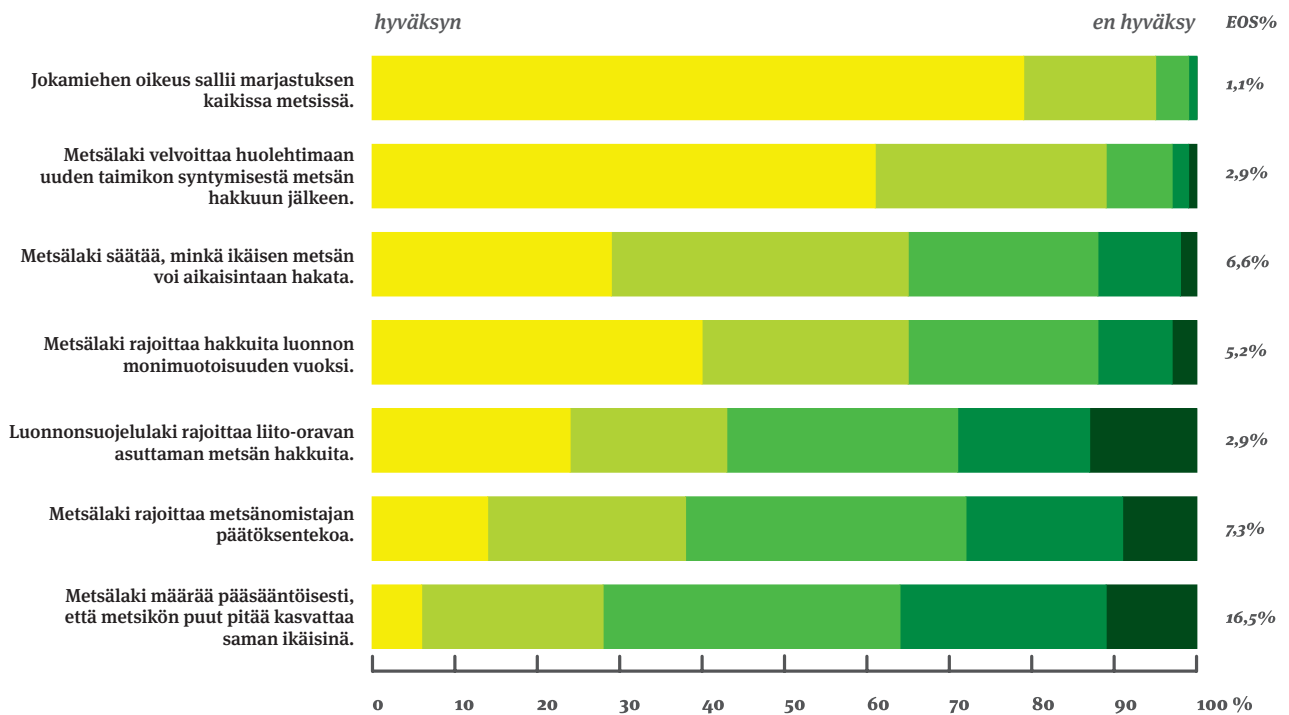
Suurin osa vastaajista uskoo, että metsiin liittyvät säädökset palvelevat yhteistä etua ja varmistavat luonnon monimuotoisuuden säilymisen. Huomattava osa taas ei usko, että lait ja säädökset varmistaisivat kaikkien metsänkäytön eri näkökulmien tulevan huomioiduksi päätöksenteossa (kuva 11)

KUVA 11. Kansalaisten näkemyksiä metsiin liittyvistä laeista ja säädöksistä (ks. liite 1, kysymys 15) Oikeassa reunassa 'En osaa sanoa' -vastausten prosenttiosuus (EOS %)

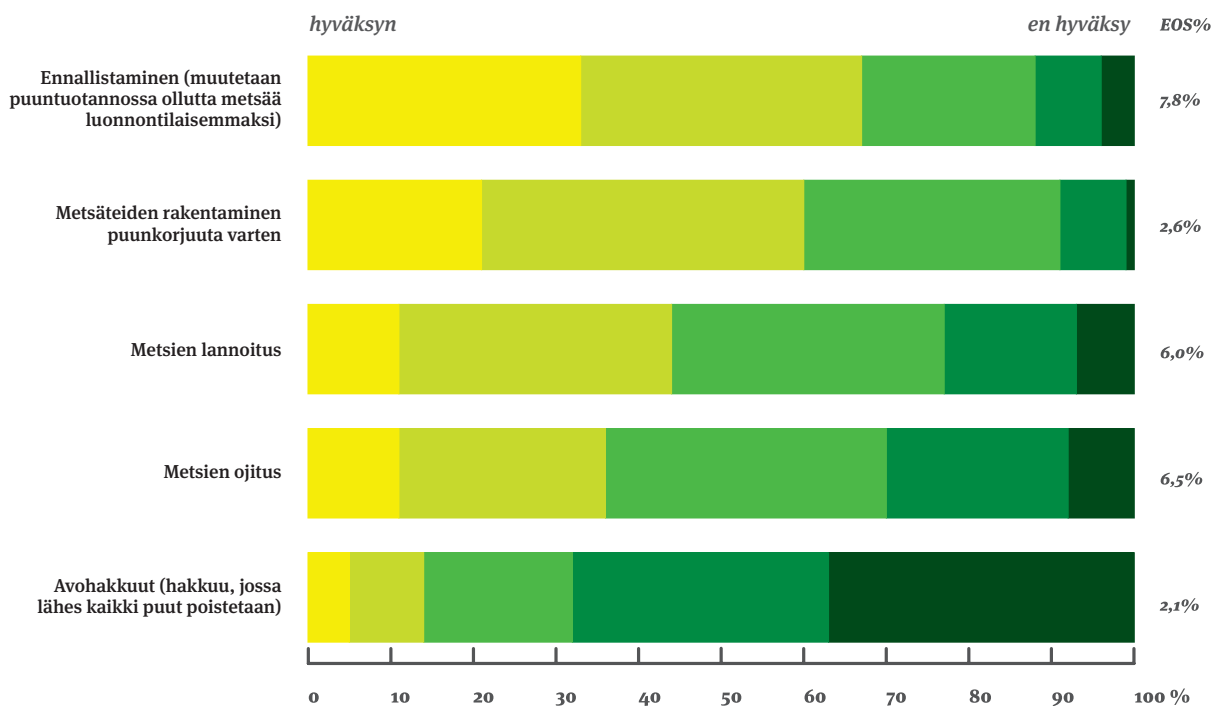
Valtaosa suomalaisista hyväksyy useimmat metsälait ja -säädökset. Erityisesti kannatusta saavat jokamiehenoikeudet, uuden taimikon syntymisestä huolehtiminen, hakkuiden rajoittaminen luonnon monimuotoisuuden vuoksi ja alimman hakkuuiän määrittäminen. Eniten kritiikkiä aiheutti metsikön puiden kasvattaminen pääsääntöisesti samanikäisinä. Tämä oli kuitenkin useille vastaajille vaikea kysymys (kuva 12).

KUVA 12. Kansalaisten vastaukset kysymykseen: *Hyväksytkö seuraavat säädökset? (ks. liite 1, kysymys 10) Oikeassa reunassa 'En osaa sanoa' -vastausten prosenttiosuus (EOS %)*

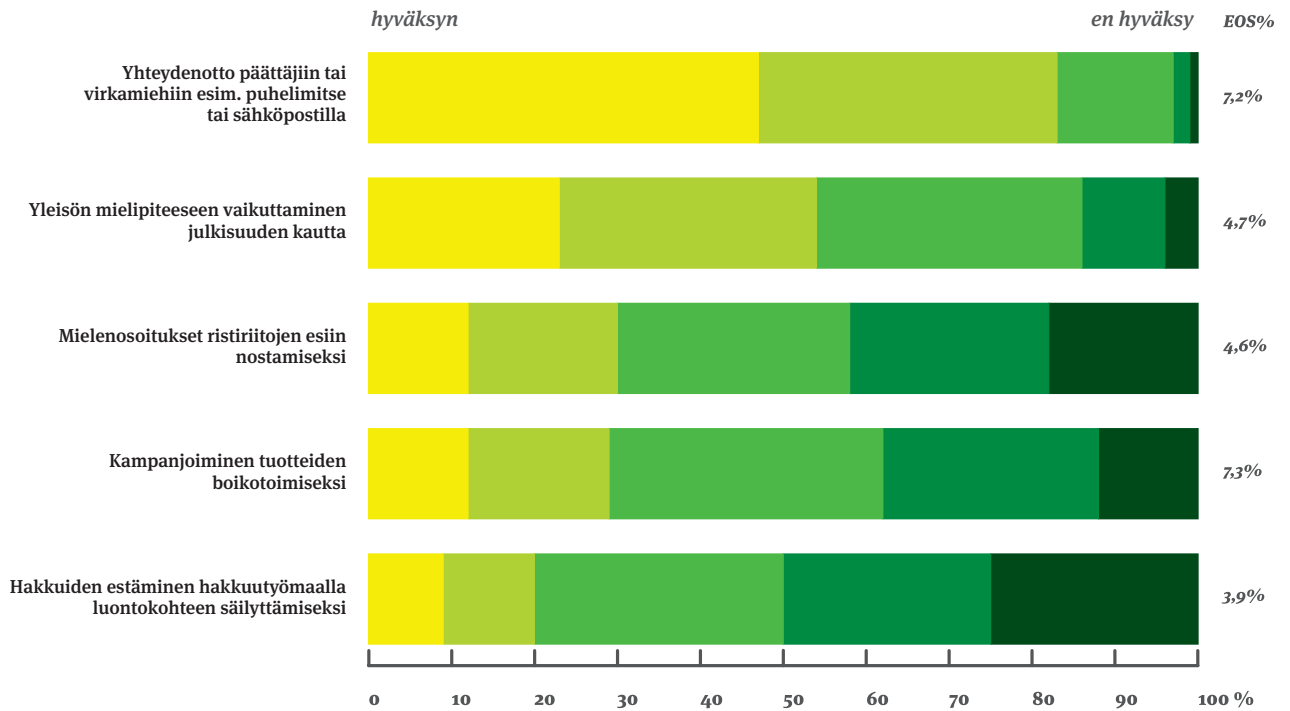
Metsäpolitiikan toimenpiteistä kysyttäessä suurin osa vastaajista hyväksyy ennallistamisen ja metsäteiden rakentamisen. Sen sijaan 69 % vastaajista ei hyväksy avohakkuuta (kuva 13).

KUVA 13. Kansalaisten vastaukset kysymykseen: *Hyväksytkö seuraavat toimenpiteet? (ks. liite 1, kysymys 11) Oikeassa reunassa 'En osaa sanoa' -vastausten prosenttiosuus (EOS %)*

Päätöksentekoon vaikuttamisen keinoista suurin osa vastaajista hyväksyi yhteydenoton päättäjiin tai virkamiehiin esim. puhelimitse tai sähköpostilla ja yleisön mielipiteeseen vaikuttamisen julkisuuden kautta (kuva 14). Puolet vastaajista ei hyväksy hakkuiden estämistä hakkuutyömaalla luontokohteen säilyttämiseksi.

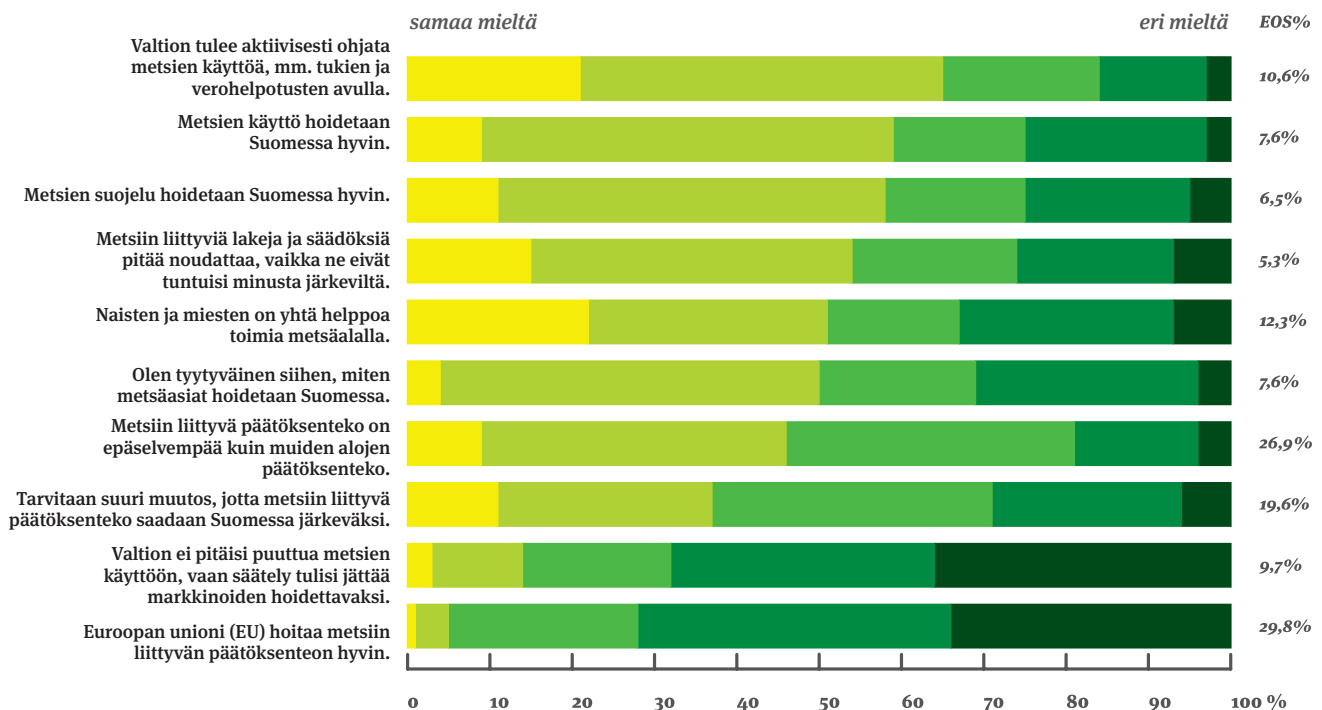
KUVA 14. Kansalaisten vastaukset kysymykseen: *Hyväksytkö seuraavat toimintatavat? (ks. liite 1, kysymys 12) Oikeassa reunassa 'En osaa sanoa' -vastausten prosenttiosuus (EOS %)*

4.5 Metsiä koskevan päätöksenteon yleinen oikeutus

Vastaajat arvioivat yleisellä tasolla Suomen metsäpolitiikan legitimiiksi. Valtion metsienkäytön ohjauksella on suurimman osan kannatus. Metsien käyttö ja suojele hoidetaan suurimman osan mielestä hyvin, ja suurin osa näkee, että miesten ja naisten on yhtä helppoa toimia metsäalalla. EU:n ei koeta hoitavan hyvin metsiin liittyvää päätöksentekoa, mutta huomattavan suuri osa vastaajista ei osannut ottaa tähän kantaa (kuva 15).

KUVA 15. Kansalaisten vastaukset kysymykseen: *Miten suhtaudut seuraaviin väitteisiin? (ks. liite 1, kysymys 13) Oikeassa reunassa 'En osaa sanoa' -vastausten prosenttiosuus (EOS %)*

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tarkastelimme kyselytutkimuksen keinoin suomalaisten arvioita metsiä koskevan päätöksenteon hyväksyttävyydestä. Vastaajat arvioivat erikseen metsäpolitiikan järjestelmän, prosessien, toimijoiden ja tuosten hyväksyttävyyttä sekä metsäpolitiikan yleistä hyväksyttävyyttä.

Tutkimuksen mukaan suomalaiset arvioivat metsiä koskevat säädökset ja toimenpiteet pääosin hyväksyttäväksi. Ainoastaan avohakkuuta metsälain säätämänä metsänuudistamismenetelmänä ei suurin osa kansalaisista kyselyn perusteella hyväksy. Poliittikkaan vaikuttamiseen pyrkivästä kansalaistoiminnasta suomalaiset antoivat hyväksyntänsä perinteisille vaikuttamisen keinoille, kuten yleiseen mielipiteeseen vaikuttaminen julkisuuden kautta. Sen sijaan radikaalimmat vaikuttamiskeinot saivat vähemmän kannatusta. Puolet vastaajista ei esimerkiksi hyväksynyt hakkuiden estämistä hakkuutyömaalla luontokohteen säilyttämiseksi.

Suomalaiset eivät sen sijaan kokeneet metsiä koskevan päätöksentekoprosessien menettelytapoja oikeudenmukaisiksi. Kansalaiset kokivat, että metsienkäytön eri näkökulmat eivät tule tasapuolisesti huomioiduksi päätöksenteossa. Tämä tuli esille sekä silloin, kun vastaajat arvioivat eri osapuolten tasapuolista kohtelua että silloin, kun he arvioivat metsäpolitiikan sääntöjen oikeudenmukaisuutta. Myöskään vallanjako suomalaisessa metsiä koskevassa päätöksenteossa ei saanut vastaajien hyväksyntää. Valta metsäpolitiikassa ei toisin sanoen näytä kansalaisten mielestä jakautuvan tasapuolisesti. Metsäteollisuudella

ja metsäviranomaisilla arvioitiin olevan liikaa valtaa, kun taas tavallisilla ihmisillä, metsänomistajilla ja virkistyskäyttäjillä arvioitiin olevan liian vähän valtaa.

Kun suomalaiset arvioivat metsäpolitiikan tuotoksia, 15 kysymästäimme tavoitteesta ainoastaan yhteen (matkailun edellytyksiin) yli puolet vastaajista arvioi metsäpolitiikassa kiinnitettävän sopivasti huomiota. Mihinkään lomakkeella mainittuun seikkaan ei suurimman osan mielestä kiinnitetty liikaa huomiota. Liian vähän huomiota suomalaisten mielestä kiinnitetään maaseudun elinvoimaisuuden tukemiseen, työpaikkojen säilyttämiseen, luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja maisema-arvoihin. Suomalaisten mielestä tärkein huomioonotettava asia metsiä koskevassa päätöksenteossa on luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen. Tähän arvioitiin myös kiinnitettävän liian vähän huomiota. Tosin mitattaessa melkein samaa asiaa erikseen Etelä-Suomen ja Pohjois-Suomen metsien suojelutarpeella saatiin molemmissa tapauksissa hieman yllättäen alempia tuloksia. Tämä voi heijastaa eri käsitteisiin liittyviä mielikuvia. Luonnonsuojelu on aiheuttanut ristiriitoja kauan, kun taas monimuotoisuuden suojelu on uudempi käsite, joka on nähty positiivisessa valossa, eikä siihen ole liittynyt vastaavia ristiriitoja.

Metsäpolitiikan yleistä hyväksyttävyyttä tarkastellessaan suomalaiset kuitenkin arvioivat sen hyväksyttäväksi. Tämä tulos on mielenkiintoinen, sillä aikaisempien tutkimusten valossa politiikan yleinen hyväksyttävyys on riippuvainen sen osatekijöiden hyväksyttävyydestä. Sen sijaan tässä tutkimuksessa monia metsäpolitiikan piirteitä, säädöksiä ja suosituksia kritisoitiin voimakkaasti, mutta vastaajat olivat tyytyväisiä metsäpolitiikan järjestelmään yleisesti. Erään sosiaalipsykologisen selitysmallin mukaan ihmisillä on tarve pitää olemassaolevaa järjestelmää hyväksyttävänä, vaikka he havaitsisivatkin sen osatekijöissä ongelmia (Jost ym. 2003). Koska metsät ja metsiin liittyvät elinkeinot ovat suomalaisille monin tavoin tärkeitä, suomalaisilla saattaa siis olla tarve havaita myös metsien käyttöä ohjaava metsäpolitiikka kokonaisuutena hyväksyttävänä. Kysymystä tullaan tarkastelemaan nyt kerätyn aineiston valossa jatkossa.

Jatkotutkimuksissa tarkastellaan vastaajien taustatekijöiden suhteen, mitkä tekijät vaikuttavat vahvimmin metsäpolitiikan hyväksymiseen ja miten hyväksyntä vaihtelee eri kansalaisryhmien välillä. Lisäksi pureudutaan tarkemmin siihen, minkä asioiden suhteen metsänomistajat poikkeavat muista kansalaisista sekä muun muassa siihen, miten eri tavoin poliittisesti aktiivisten kansalaisten legitimitietiarviot poikkeavat poliittisesti passiivisista kansalaisten arvioista.

LÄHTEET

- Bies, R. J., & Moag, J. F. 1986. Interactional justice: Communication criteria of fairness. Teoksessa: I. R. Lewicki, M. Bazerman & B. Sheppard (toim.) Research on negotiations in organizations. Greenwich: CT: JAI Press. 1. painos, s. 85–108.
- Björn I. 2003. Ympäristöpolitiikka metsässä? Joensuun yliopisto, Karjalan tutkimuslaitoksen julkaisuja, 141.
- Colquitt, J. A. 2001. On the dimensionality of organizational justice: A construct validation of a measure. *Journal of Applied Psychology*, 86(3), 386–400.
- Cubbage F.W., O’Laughlin, J., & Bullock, C.S. 1993. Forest resource policy. John Wiley and Sons, New York.
- Donner-Amnell J. 1991. Metsäteollisuus yhteiskunnallisena kysymyksenä Suomessa. Teoksessa: I. Massa, & R. Sairinen (toim.) Ympäristökysymys. Gaudeamus, Helsinki, s. 265–306.
- Donner-Amnell J. 2004. To be or not to be Nordic? How internationalization has affected the character of the forest industry and forest utilization in the Nordic countries? Teoksessa A. A. Lehtinen, J. Donner-Amnell, & B. Sæther (toim.) Politics of forests. Northern forest-industrial regimes in the age of globalization. Ashgate, Hants.
- Ellefson, P. 1992. Forest resources policy: Process, participants, and programs. McGraw-Hill, New York.
- Etelä-Suomen, Oulun läänin länsiosan ja Lapin läänin lounaisosan metsien monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelma. 2002. Suomen ympäristö, 583. Ympäristöministeriö, alueiden käytön osasto, Helsinki.
- Groves, R. M., Fowler, Jr., Floyd, J., Couper, M. P., Lepkowski, J. M., Singer, E. & Tourangeau, R. 2004. Survey methodology. John Wiley & Sons, Hoboken, New Jersey.
- Hiedanpää J. 2002. European-wide conservation versus local well-being: the reception of the Natura 2000 reserve network in Karvia, SW Finland. *Landscape and Urban Planning*, 6(2–4), 113–123.
- Hiedanpää J. 2004. Making environmental policies reasonable. Väitöskirja. Yhdyskuntatieteiden laitos, Tampereen yliopisto. *Acta Universitatis Tampereensis*, 1030.
- Jost, J. J., Pelham, B.W., Sheldon, O. & Sullivan, B.N. 2003. Social inequality and the reduction of ideological dissonance on behalf of the system. *European Journal of Social Psychology*, 33, 13–36.
- Karppinen, H., Hänninen, H. & Ripatti, P. 2002. Suomalainen metsänomistaja 2000. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja, 852.
- Kuisma M. 2006. Metsäteollisuuden maa. Suomi, metsät ja kansainvälinen järjestelmä 1620–1920. 2. painos. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.
- Kumela H. & Paloniemi R. 2006. Luonnonarvokauppa – vastaus luonnonsuojelun kohtaamattomuuden ongelmiin? *Alue ja ympäristö*, 35(1), 25–36.
- Leventhal, G. S. 1980. What should be done with equity theory? New approaches to study of fairness in social relationships. Teoksessa: K. J. Gergen, M. S. Greenberg & R. H. Willis (toim.) Social exchange: Advances in theory and research. New York: Plenum Press, s. 27–55.
- Maa- ja metsätalousministeriö. 2008. Kansallinen metsäohjelma 2015. Lisää hyvinvointia monimuotoisista metsistä - Valtioneuvoston periaatepäätös. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 3/2008.
- Malmsten, A. 2004. Natura 2000-verkosto maanomistajien silmin Lounais-Suomessa. *Terra* 116(2), 67–76. Metsähallituslaki 264/1991.
- Metsätilastollinen vuosikirja, 2007. Metsäntutkimuslaitos, Vantaa.
- Nieminen, M. 1994. Rantojensuojeluohjelma – kilpailevia tulkintoja ja vertautumatonta rationaalisuutta. Pro gradu-tutkielma. Sosiologian laitos, Jyväskylän yliopisto. Jyväskylän yliopiston sosiologian laitoksen julkaisuja, 59.
- Norris, P. 1999. Introduction: The growth of critical citizens? Teoksessa Norris, P. (toim.), Critical citizens: Global support for democratic governance. Oxford University Press, Oxford.

- Oksanen, A. 2003. Paikallisuuden ja kansainvälisyyden kohtaaminen luonnonsuojelussa. Tapaustutkimuksena Natura 2000 -ympäristökonflikti Lounais-Suomessa. Väitöskirja. Maantieteen laitos, Turun yliopisto. Turun yliopiston julkaisuja C, 192.
- Ollonqvist, P. 1998. Metsäpolitiikka ja sen tekijät – Pitkä linja 1928–1997. Metsälehti Kustannus, Helsinki.
- Pahkinen E. ja Lehtonen R. 1989. Otanta-asetelmat ja tilastollinen analyysi. Helsinki: Gaudeamus.
- Paloniemi, R. 2008. Luonnonsuojelu arjessa. Maanomistajien näkemyksiä ja kokemuksia yksityismaiden tilapäisestä luonnonsuojelusta ja sen uudistumisen prosessista. *Environmentalica Fennica*, 26.
- Public participation in forestry in Europe and North America. 2002. Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe. MCPFE Paper 2. Vienna.
- Raitio, K. 2008. ”You can’t please everyone” – Conflict management practices, frames and institutions in Finnish state forests. Väitöskirja. Yhteiskuntapolitiikan laitos, Joensuun yliopisto. Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja, 86.
- Raitio, K. & Rannikko, P. 2006. Metsien käyttö ja sosiaalinen kestävyys: Metsähallituksen roolin muuttuminen Lieksassa. *Metsätieteen aikakauskirja* 2/2006, 271–292.
- Rantala, T. 2007. Discourse on democratic legitimacy of forest and nature conservation policy in Finnish print media: key principles and framework for analysis. Teoksessa: Nordic Environmental Social Science Research Conference: The legitimacy and effectiveness of global environment: papers from the 8. Nordic environmental social science research conference June 18–20, 2007: Workshop 6 / Inger Balberg & Hege Hofstad (toim.). - Oslo : Norwegian Institute for Urban and Regional Research 2007 (Working paper ; 116) . s. 97–117.
- Rantala, T. 2008. Principles underlining democratic legitimacy: Analysis of discussion in Finnish print media. Raportteja–Reports 54. Department of Forest Economics, University of Helsinki.
- Rantala, T. & Primmer, E. 2003. Value positions based on forest policy stakeholders’ rhetoric in Finland. *Environmental Science and Policy* 6/3, 205–216.
- Sairinen, R. 2001. Public support for environmental policy in Finland: Cultural interpretations of survey results. *Scandinavian Political Studies* 24(2), 129–148.
- Silvasti, T. 2001. Talonpojan elämä, tutkimus elämäntapaa jäsentävistä kulttuurisista malleista. Suomalaisen Kirjallisuuden, Helsinki.
- Sunshine, J., & Tyler, T. R. 2003. The role of procedural justice and legitimacy in shaping public support for policing. *Law & Society Review*, 37(3), 513–548.
- Tyler, T. R. 2006. Psychological perspectives on legitimacy and legitimation. *Annual Review of Psychology*, 57(1), 375–400.
- Vainio, A., Valkeapää, A., Paloniemi, R & Helkama, K. 2009. Finnish forest owners’ perceptions of justice and power in forest policy. Lähetetty arvioitavaksi.
- Vehkalahti, K. 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Tammi, Helsinki.
- Ympäristötilasto – Vuosikirja 2007. Tilastokeskus.
- Zeldich, M. Theories of legitimacy. Teoksessa J. T. Jost & B. Major (toim.) 2001. The psychology of legitimacy. Emerging perspectives on ideology, justice, and intergroup relations. Cambridge University Press, Cambridge.

LIITE 1 KYSELYLOMAKE

HELSINGIN YLIOPISTO

SUOMEN METSÄT

Mitä Sinä haluat metsiltä?

1. Mitä metsä Sinulle henkilökohtaisesti merkitsee?

---

2. Miten tärkeitä Sinulle ovat seuraavat metsään liittyvät asiat?

Ympyröi parhaiten näkemystäsi kuvaavan vaihtoehdon numero.

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	jonkin verran merkitystä	vähän merkitystä	ei merkitystä
1 Luonnon tarkkailu	5	4	3	2	1
2 Maisemien ihailu	5	4	3	2	1
3 Marjastus, sienestys	5	4	3	2	1
4 Metsästys	5	4	3	2	1
5 Tulonlähde (suora tai välillinen)	5	4	3	2	1
6 Eläin- ja kasvilajien elinympäristö	5	4	3	2	1
7 Pyhä paikka	5	4	3	2	1
8 Asuinympäristö	5	4	3	2	1
9 Vapaa-ajan harrastuspaikka	5	4	3	2	1
10 Rauhoittava paikka	5	4	3	2	1
11 Ulkoilu, liikunta	5	4	3	2	1

3. Kuinka usein käyt metsässä?

- 1 Päivittäin
- 2 Useita kertoja viikossa
- 3 Kerran viikossa
- 4 Useita kertoja kuukaudessa
- 5 Kerran kuukaudessa
- 6 Harvemmin
- 7 En koskaan

4. Kuinka usein keskusteleet metsiin liittyvistä asioista ja ajankohtaisista tapahtumista?

(juttelua ystävien, työkavereiden tai vieraiden ihmisten kanssa kasvokkain, puhelimesta tai sähköpostitse)

- 1 Päivittäin
- 2 Useita kertoja viikossa
- 3 Kerran viikossa
- 4 Useita kertoja kuukaudessa
- 5 Kerran kuukaudessa
- 6 Harvemmin
- 7 En koskaan

5. Seuraavassa luetellaan eri tavoin metsien kanssa tekemisissä olevia ryhmiä. Miten läheisiksi tai etäisiksi ne koet itsellesi?

	hyvin läheinen	melko läheinen	neutraali	melko etäinen	hyvin etäinen
1 Luonnossa liikkujat	5	4	3	2	1
2 Marjanpoimijat, sienestäjät	5	4	3	2	1
3 Metsästäjät	5	4	3	2	1
4 Luonnonsuojelijat	5	4	3	2	1
5 Luonnon harrastajat	5	4	3	2	1
6 Metsänomistajat	5	4	3	2	1
7 Kaupunkilaiset	5	4	3	2	1
8 Maaseudun asukkaat	5	4	3	2	1
9 Ympäristöammattilaiset	5	4	3	2	1
10 Metsäammattilaiset	5	4	3	2	1
11 Metsäteollisuuden työntekijät	5	4	3	2	1

6. Mihin Sinä haluaisit kiinnittää huomiota metsien käyttöä koskevassa päätöksenteossa?

- Metsät peittävät Suomen maapinta-alasta 87 %.
- Lähes kaikki suomalaiset (97 %) **ulkoilevat** metsäluonnossa vuoden aikana.
- Metsistä 52 % on yksityisten henkilöiden **omistuksessa**, 35 % omistaa valtio ja loput 13 % on metsäteollisuuden, kuntien ja seurakuntien hallussa. Valtion metsät sijaitsevat pääosin Pohjois-Suomessa.
- Suomen metsämaasta noin 95 % on **talouskäytössä** eli tuottamassa puuta.
- Metsäteollisuustuotteiden **vienti** on noin 20 % kokonaisviennin arvosta. Metsäteollisuuden kotimaisesta raaka-aineesta noin 70 % tulee yksityisten omistamista metsistä.
- Metsätalous ja metsäteollisuus **työllistävät** noin 3,7 % työvoimasta.
- Metsien talouskäytön ja käsittelyn aiheuttamat **muutokset luonnossa** ovat johtaneet useiden eläin- ja kasvilajien uhanalaistumiseen.
- Suomen metsämaasta on **suojeltu** 5,1 %, lisäksi rajoitetussa metsätalouskäytössä on 2,7 %. Suojeltujen metsien osuus metsämaasta on Etelä-Suomessa 1,8 % ja Pohjois-Suomessa 9,1 %.
- Pohjois-Suomessa suhteellisen **luonnontilaista** metsää on myös luonnonsuojelualueiden ulkopuolella, Etelä-Suomessa tällaisia metsiä on kaikkiaan vähän.
- Talouskäytössä olleita metsiä voidaan **ennallistaa** luonnontilaisemman kaltaiseksi, mm. tukkimalla metsäojia, polttamalla metsää ja lisäämällä lahopuun määrää.

7. Metsiä koskevassa päätöksenteossa pyritään ottamaan huomioon monenlaisia näkökulmia. Miten tärkeinä Sinä pidät seuraavia asioita?

Valitse seuraavasta listasta ensin 1–3 tärkeintä kohtaa ja merkitse ne arvolla **5**. Valitse sitten 1–3 vähiten tärkeää kohtaa ja merkitse ne arvolla **1**. Merkitse lopuille asioille sen jälkeen arvoja 2–4.

	erittäin tärkeä	melko tärkeä	jonkin verran merkitystä	vähän merkitystä	ei merkitystä
1 Etelä-Suomen metsien suojelu	5	4	3	2	1
2 Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen	5	4	3	2	1
3 Maaseudun elinvoimaisuuden tukeminen	5	4	3	2	1
4 Maisema-arvot	5	4	3	2	1
5 Matkailun edellytykset	5	4	3	2	1
6 Metsätalouden kannattavuus	5	4	3	2	1
7 Metsien kulttuurinen merkitys	5	4	3	2	1
8 Metsäteollisuuden edellytykset	5	4	3	2	1
9 Pohjois-Suomen metsien suojelu	5	4	3	2	1
10 Puun energiakäytön lisääminen	5	4	3	2	1
11 Puuntuotannon lisääminen	5	4	3	2	1
12 Työpaikkojen säilyttäminen	5	4	3	2	1
13 Valtion tulot	5	4	3	2	1
14 Virkistyskäytön edellytykset	5	4	3	2	1
15 Yksityismetsänomistajien tulot	5	4	3	2	1
16 Muu, mikä? _____	5	4	3	2	1

8. Miten paljon tai vähän seuraaviin seikkoihin mielestäsi kiinnitetään huomiota julkisessa metsiä koskevassa päätöksenteossa?

	aivan liian paljon	hieman liian paljon	sopivasti	hieman liian vähän	aivan liian vähän	en osaa sanoa
1 Etelä-Suomen metsien suojelu	5	4	3	2	1	☐
2 Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen	5	4	3	2	1	☐
3 Maaseudun elinvoimaisuuden tukeminen	5	4	3	2	1	☐
4 Maisema-arvot	5	4	3	2	1	☐
5 Matkailun edellytykset	5	4	3	2	1	☐
6 Metsätalouden kannattavuus	5	4	3	2	1	☐
7 Metsien kulttuurinen merkitys	5	4	3	2	1	☐
8 Metsäteollisuuden edellytykset	5	4	3	2	1	☐
9 Pohjois-Suomen metsien suojelu	5	4	3	2	1	☐
10 Puun energiakäytön lisääminen	5	4	3	2	1	☐
11 Puuntuotannon lisääminen	5	4	3	2	1	☐
12 Työpaikkojen säilyttäminen	5	4	3	2	1	☐
13 Valtion tulot	5	4	3	2	1	☐
14 Virkistyskäytön edellytykset	5	4	3	2	1	☐
15 Yksityismetsänomistajien tulot	5	4	3	2	1	☐
16 Muu, mikä? _____	5	4	3	2	1	

Voit halutessasi täydentää näkemyksiäsi omin sanoin.

---

9. Onko seuraavilla tahoilla mielestäsi liikaa, sopivasti vai liian vähän valtaa metsiin liittyvässä päätöksenteossa?

	aivan liian paljon	hieman liian paljon	sopivasti	hieman liian vähän	aivan liian vähän	en osaa sanoa
1 Ammattijärjestöt	5	4	3	2	1	☐
2 Kansanedustajat	5	4	3	2	1	☐
3 Luontomatkailuyrittäjät	5	4	3	2	1	☐
4 Metsänomistajat	5	4	3	2	1	☐
5 Metsäteollisuus	5	4	3	2	1	☐
6 Metsäviranomaiset	5	4	3	2	1	☐
7 Tavalliset kansalaiset	5	4	3	2	1	☐
8 Tutkijat	5	4	3	2	1	☐
9 Virkistyskäyttäjät	5	4	3	2	1	☐
10 Ympäristöjärjestöt	5	4	3	2	1	☐
11 Ympäristöviranomaiset	5	4	3	2	1	☐
12 Jotkut muut, ketkä? _____	5	4	3	2	1	

- Suomessa eduskunta ja hallitus päättävät laeista ja asetuksista. Näillä ohjataan kansalaisten toimintaa sekä sitä, miten kukin suomalainen voi vaikuttaa julkiseen päätöksentekoon.
- Suomessa kaikilla 18 vuotta täyttäneillä kansalaisilla on vaaleissa tasapuolinen mahdollisuus vaikuttaa siihen, ketkä ovat päättämässä yhteisistä asioista. Äänestämisen ohella suomalaiset voivat ottaa yhteyttä poliitikoihin ja osallistua erilaisten järjestöjen toimintaan sekä pyrkiä vaikuttamaan muiden mielipiteisiin.
- Maa- ja metsätalousministeriö sekä ympäristöministeriö **hallinnoivat** metsien käyttöä. Metsähallitus hoitaa **valtion metsäomaisuutta**, talousmetsiä, kansallispuistoja ja virkistysalueita.
- Metsien käytön tavoitteet määritellään laeissa, joita täydentävät metsä- ja luonnonsuojeluohjelmat. Myös metsien hoitoa ja puunkorjuuta **ohjataan** metsiä koskevalla lainsäädännöllä sekä julkisella tuella ja neuvonnalla.

10. Hyväksytkö seuraavat säädökset?

	hyväksyn täysin	hyväksyn enimmäkseen	osin hyväksyn, osin en	en oikein hyväksy	en hyväksy ollenkaan	en osaa sanoa
1 Metsälaki säättää, minkä ikäisen metsän voi aikaisintaan hakata.	5	4	3	2	1	☐
2 Metsälaki velvoittaa huolehtimaan uuden taimikon syntymisestä metsän hakkuun jälkeen.	5	4	3	2	1	☐
3 Luonnonsuojelulaki rajoittaa liito-oravan asuttaman metsän hakkuuta.	5	4	3	2	1	☐
4 Jokamiehen oikeus sallii marjastuksen kaikissa metsissä.	5	4	3	2	1	☐
5 Metsälaki määrää pääsääntöisesti, että metsikön puut pitää kasvattaa saman ikäisinä.	5	4	3	2	1	☐
6 Metsälaki rajoittaa hakkuuta luonnon monimuotoisuuden vuoksi.	5	4	3	2	1	☐
7 Metsälaki rajoittaa metsänomistajan päätöksentekoa.	5	4	3	2	1	☐

Voit halutessasi täydentää näkemyksiäsi omin sanoin.

---

11. Hyväksytkö seuraavat toimenpiteet?

	hyväksyn täysin	hyväksyn enimmäkseen	osin hyväksyn, osin en	en oikein hyväksy	en hyväksy ollenkaan	en osaa sanoa
1 Metsäteiden rakentaminen puunkorjuuta varten	5	4	3	2	1	☐
2 Metsien lannoitus	5	4	3	2	1	☐
3 Metsien ojitus	5	4	3	2	1	☐
4 Avohakkuut (hakkuu, jossa lähes kaikki puut poistetaan)	5	4	3	2	1	☐
5 Ennallistaminen (muutetaan puuntuotannossa ollutta metsää luonnontilaisemmaksi)	5	4	3	2	1	☐

12. Hyväksytkö seuraavat toimintatavat?

	hyväksyn täysin	hyväksyn enimmäkseen	osin hyväksyn, osin en	en oikein hyväksy	en hyväksy ollenkaan	en osaa sanoa
1 Yhteydenotto päättäjiin tai virkamiehiin esim. puhelimitse tai sähköpostilla	5	4	3	2	1	☐
2 Yleisön mielipiteeseen vaikuttaminen julkisuuden kautta	5	4	3	2	1	☐
3 Kampanjoiminen tuotteiden boikotoimiseksi	5	4	3	2	1	☐
4 Mielenosoitukset ristiriitojen esiin nostamiseksi	5	4	3	2	1	☐
5 Hakkuiden estäminen hakkuutyömaalla luontokohteen säilyttämiseksi	5	4	3	2	1	☐

13. Miten suhtaudut seuraaviin väitteisiin?

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	osin eri mieltä	täysin eri mieltä	en osaa sanoa
1 Olen tyytyväinen siihen, miten metsäasiat hoidetaan Suomessa.	5	4	3	2	1	☐
2 Metsiin liittyviä lakeja ja säädöksiä pitää noudattaa, vaikka ne eivät tuntuisi minusta järkeviltä.	5	4	3	2	1	☐
3 Valtion ei pitäisi puuttua metsien käyttöön, vaan sääätely tulisi jättää markkinoiden hoidettavaksi.	5	4	3	2	1	☐
4 Metsiin liittyvä päätöksenteko on epäselvempää kuin muiden alojen päätöksenteko.	5	4	3	2	1	☐
5 Naisten ja miesten on yhtä helppoa toimia metsäalalla.	5	4	3	2	1	☐
6 Metsien suojelusta huolehditaan Suomessa hyvin.	5	4	3	2	1	☐
7 Metsiä käytetään Suomessa hyvin.	5	4	3	2	1	☐
8 Valtion tulee aktiivisesti ohjata metsien käyttöä, mm. tukien ja verohelpotusten avulla.	5	4	3	2	1	☐
9 Tarvitaan suuri muutos, jotta metsiin liittyvä päätöksenteko saadaan Suomessa järkeväksi.	5	4	3	2	1	☐
10 Euroopan unioni (EU) hoitaa metsiin liittyvän päätöksenteon hyvin.	5	4	3	2	1	☐

Voit halutessasi täydentää näkemyksiäsi omin sanoin.

---

14. Seuraavat väitteet koskevat metsiin liittyvää päätöksentekoa. Mitä mieltä olet?

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	osin eri mieltä	täysin eri mieltä	en osaa sanoa
Metsiin liittyvä päätöksenteko						
1 Päätöksenteko on reilua.	5	4	3	2	1	☐
2 Asiat sovitaan liian usein ”kabineteissa”.	5	4	3	2	1	☐
3 Kansalaiset voivat vaikuttaa päätöksentekoon.	5	4	3	2	1	☐
4 Kaikilla, joita päätös koskettaa, on mahdollisuus osallistua.	5	4	3	2	1	☐
5 Eri osapuolia kohdellaan tasapuolisesti.	5	4	3	2	1	☐
6 Päätökset pohjautuvat ajanmukaiseen tietoon.	5	4	3	2	1	☐
7 Jotkut ryhmät pääsevät vaikuttamaan liiaksi.	5	4	3	2	1	☐
8 Päätäjät edustavat hyvin eri metsänkäyttäjryhmiä.	5	4	3	2	1	☐
9 Päätöksenteko noudattaa hyviä tapoja.	5	4	3	2	1	☐
10 Päätöksiin tyytymätön voi valittaa päätöksistä.	5	4	3	2	1	☐
11 Päätökset noudattavat eettisiä periaatteita.	5	4	3	2	1	☐
12 Huonoja päätöksiä voidaan purkaa.	5	4	3	2	1	☐
13 Kaikki osapuolet pääsevät vaikuttamaan samalla tavoin.	5	4	3	2	1	☐
14 Päätöksenteko ei kestä päivänvaloa.	5	4	3	2	1	☐
15 Luotan siihen, että päätökset ovat järkeviä.	5	4	3	2	1	☐
16 Päätöksenteko on avointa.	5	4	3	2	1	☐
17 Päätökset perustellaan hyvin.	5	4	3	2	1	☐
18 Päätöksenteossa noudatetaan hyviä tapoja.	5	4	3	2	1	☐
19 Päätökset tehdään nopeasti.	5	4	3	2	1	☐
20 Ihmisiä kohdellaan tasapuolisesti.	5	4	3	2	1	☐

15. Seuraavat väitteet koskevat nykyisiä metsiin liittyviä lakeja ja säädöksiä. Mitä mieltä olet?

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	osin eri mieltä	täysin eri mieltä	en osaa sanoa
Metsiin liittyvät lait ja säädökset						
1 Palvelevat yhteistä etua.	5	4	3	2	1	☐
2 Varmistavat luonnon monimuotoisuuden säilymisen.	5	4	3	2	1	☐
3 Huolehtivat järkevistä metsien talouskäytöstä.	5	4	3	2	1	☐
4 Varmistavat, että metsienkäytön kaikki näkökulmat tulevat tasapuolisesti huomioituksi päätöksenteossa.	5	4	3	2	1	☐
5 Palvelevat kansalaisten hyvinvointia.	5	4	3	2	1	☐

Voit halutessasi täydentää näkemyksiäsi omin sanoin.

---

16. Oletko (tai oletko ollut) mukana seuraavien järjestöjen toiminnassa?

	kyllä, aktiivisesti	kyllä, joskus	en
1 Metsänomistajien etujärjestö, MTK	1	2	3
2 Metsäalan ammatillinen etujärjestö	1	2	3
3 Luonnonsuojelujärjestö	1	2	3
4 Ulkoilu- ja luontoharrastusjärjestö, esim. Suomen latu, partiolaiset, suunnistajat	1	2	3
5 Metsästysseura	1	2	3
6 Muu, mikä? _____	1	2	3
		kyllä	en
1 Oletko (tai oletko ollut) töissä metsäalalla?		1	2
2 Oletko (tai oletko ollut) töissä ympäristö- tai luonnonsuojelualalla?		1	2
3 Oletko joskus kirjoittanut metsäasioista yleisönosastoon?		1	2
4 Seuraatko metsiin liittyvää keskustelua mediassa?		1	2
5 Oletko viimeisen 12 kuukauden aikana osallistunut metsätalouteen liittyvälle kurssille tai muuhun tilaisuuteen?		1	2
6 Oletko viimeisen 12 kuukauden aikana osallistunut luonnonsuojeluun liittyvälle kurssille tai muuhun tilaisuuteen?		1	2
7 Äänestitkö viime eduskuntavaaleissa, maaliskuussa 2007?		1	2
8 Ajattelitko metsäasioita valitessasi omaa eduskuntavaaliehdokastasi?		1	2

Päätöksenteon hyväksyttävyyteen vaikuttavat päätösten sisältö ja kansalaisten kokemat vaikutusmahdollisuudet. Tässäkin tutkimuksessa on tärkeää saada käsitys siitä, millaiseksi koet tämän hetkisen elämäntilanteesi ja vaikutusmahdollisuutesi päätöksenteossa.

17. Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

	täysin samaa mieltä	osin samaa mieltä	ei samaa eikä eri mieltä	osin eri mieltä	täysin eri mieltä
1 Minun on helppo muodostaa mielipide metsiä koskeissa kysymyksissä.	5	4	3	2	1
2 Olen kiinnostunut metsiin liittyvästä päätöksenteosta.	5	4	3	2	1
3 Haluaisin vaikuttaa metsiin liittyvään päätöksentekoon.	5	4	3	2	1
4 Olen hyvin perillä metsien suojeluun liittyvistä asioista.	5	4	3	2	1
5 Tiedän paljon metsätaloudesta.	5	4	3	2	1
6 Voin halutessani vaikuttaa päätöksentekoon.	5	4	3	2	1
7 Poliitikka ja päätöksenteko ovat hyvin ymmärrettäviä.	5	4	3	2	1
8 Minun kaltaisillani ihmisillä ei ole mahdollisuutta vaikuttaa päätöksentekoon.	5	4	3	2	1
9 Useimpiin ihmisiin voi luottaa.	5	4	3	2	1
10 Ihmiset ajattelevat enimmäkseen itseään.	5	4	3	2	1
11 Ihmiset pyrkivät käyttämään toisia hyväkseen.	5	4	3	2	1
12 Elämästä on tullut ennustamatonta.	5	4	3	2	1
13 Asiani järjestyvät hyvin suunnitteleamalla.	5	4	3	2	1
14 Olen tyytyväinen elämäni.	5	4	3	2	1

18. Omistatko itse tai omistaako joku kotitaloudessasi metsää?

- 1 En → Siirry seuraavalle sivulle.
2 Kyllä → Jatka kysymykseen 19.

19. Jos omistat metsää, paljonko omistat?

(jos yhteisomistus, kotitalouden omistuksessa oleva osuus)

noin _____ hehtaaria

20. Jos omistat metsää, millaiseksi arvioisit metsän taloudellisen merkityksen kotitaloudellesi?

- 1 Ei merkitystä
2 Jonkin verran merkitystä
3 Melko tärkeä
4 Erittäin tärkeä

Lopuksi kysymme muutamia taustatietoja vastausten ryhmittelyä varten.

21. Sukupuoli

- 1 Nainen
- 2 Mies

22. Syntymävuosi _____

23. Asuinlääni

- 1 Etelä-Suomen lääni
- 2 Länsi-Suomen lääni
- 3 Itä-Suomen lääni
- 4 Oulun lääni
- 5 Lapin lääni

24. Nykyinen asuin ympäristö

- 1 Maaseutu
- 2 Taajama tai pienehkö kaupunki
- 3 Kaupunki 20 000 – 100 000 asukasta
- 4 Kaupunki yli 100 000 asukasta

25. Lapsuuden asuin ympäristö

- 1 Maaseutu
- 2 Taajama tai pienehkö kaupunki
- 3 Kaupunki 20 000 – 100 000 asukasta
- 4 Kaupunki yli 100 000 asukasta

26. Kuinka monta henkilöä kotitaloudessasi on itsesi mukaan lukien?

Yhteensä _____ henkilöä,

joista alle 18-vuotiaita on _____ henkilöä.

27. Koulutus (valitse korkein suorittamasi koulutus)

- 1 Kansakoulu tai osa keski- tai peruskoulua
- 2 Perus- tai keskikoulu
- 3 Ammattikoulu
- 4 Ylioppilas
- 5 Opistoasteen koulu
- 6 Yliopisto tai korkeakoulu
- 7 Muu koulutus

28. Elämäntilanne (valitse vaihtoehto, joka kuvaa parhaiten nykyistä elämäntilannettasi)

- 1 Maa- tai metsätalousyrittäjä
- 2 Muu yrittäjä
- 3 Ylempi toimihenkilö / johtavassa asemassa
- 4 Alempi toimihenkilö
- 5 Työntekijä
- 6 Työtön
- 7 Opiskelija
- 8 Eläkeläinen
- 9 Muu, mikä? _____

29. Bruttotulot (kotitaloutesi yhteenlasketut tulot kuukaudessa ennen verotusta)

- 1 alle 1 000 €
- 2 1 000 – 3 000 €
- 3 3 000 – 5 000 €
- 4 5 000 – 7 000 €
- 5 7 000 – 9 000 €
- 6 9 000 – 11 000 €
- 7 yli 11 000 €

Voit halutessasi kommentoida kyselyn aiheita tai tätä lomaketta.

Kiitokset vastaamisesta!

HELSINGIN YLIOPISTO - UNIVERSITY OF HELSINKI
METSÄEKONOMIAN LAITOS - DEPARTMENT OF FOREST ECONOMICS
TUTKIMUSRAPORTTEJA - REPORTS

- No: 1. Pesonen, M. 1993. Japanese Market for Scandinavian Wood Products. Helsinki. 135 p. ISBN 951-45-6471-5.
- No: 2. Juslin, H. & Pesonen, M. 1994. Forest Products Marketing, The Current State of Research and Education. Helsinki. 65 p. ISBN 951-45-6662-9.
- No: 3. Martikainen, P. 1994. Strategic Marketing Planning in the Finnish Forest Industries A Theoretical Marketing Planning Model and Its Empirical Testing. Helsinki. 176 p. ISBN 951-45-6661-0.
- No: 4. Pouta, E. & Rekola, M. 1994. Valuing Environmental Effects of Forest Regeneration Cuttings: A Theoretical Framework. Helsinki. 19 p. ISBN 951-45-6899-0.
- No: 5. Kuuluvainen, J. & Rekola, M. 1995. Eino Saari - Commemoration seminar the History and Development of Economic Research in Multiple Use Forestry Helsinki. 32 p. ISBN 951-45-6979-2.
- No: 6. Hartikainen, T. ja Pirkola, K. 1996. Katsaus aihoiden käyttöön Tanskassa, Saksassa ja Alankomaissa. Helsinki. 63 s. ISBN 951-45-7350-1.
- No: 7. Toivonen, R. 1996. Raakapuumarkkinoiden ja puun hintaraportoinnin vertailu. Comparative study about roundwood markets and price reporting in selected countries. Helsinki. 45 p. ISBN 951-45-7477-X.
- No: 8. Toivonen, R. 1996. Raakapuumarkkinat ja markkinainformaatio eri maissa. Helsinki. 62 s. ISBN 951-45-7478-8.
- No: 9. Kosy, Z. A. 1996. Higher Education in Forestry and Forest Economics in Baltic and Nordic States. Helsinki. 42 p. ISBN 951-45-7527-X.
- No: 10. Aho, M. 1996. Hankintatyön verovapauden lisääminen metsäpolitiikan keinona. Helsinki. 64 s. ISBN 951-45-7545-8.
- No: 11. Toppinen, A. 1997. Incorporating Cointegration Relations in a Short-Run Model of the Finnish Sawlog Market. Helsinki. 26 p. ISBN 951-45-7918-6.
- No: 12. Pouta, E., Rekola, M., Kuuluvainen, J. Li, C-Z. & Tahvonen, O. 1998. Referendum Model of Contingent Valuation and the Finnish Natura 2000 Nature Conservation Program: Preliminary analysis. Helsinki. 29 p. ISBN 951-45-8040-0.
- No: 13. Hyytiäinen, K. & Tahvonen, O. 2000. Legal Limits and Recommendations in Timber Production: On the Political Economy of the Forest Rotation Period. Helsinki. 35 p. ISBN 951-45-9261-0.
- No: 14. Uusivuori, J. & Kuuluvainen, J. 2000. Substitution in Global Wood Imports in the 1990s. Helsinki. 26 p. ISBN 951-45-9438-X.
- No: 15. Häkkinen, H. & Tervo, M. 2000. Raakapuun ostotoiminta Suomessa. Helsinki. 61 s. ISBN 951-45-9716-8.
- No: 16. Uusivuori, J., Kuuluvainen, J. & Peter Blandon. 2001. Substitution in Japanese Wood Imports. Helsinki. 25 p. ISBN 952-10-0075-9.
- No: 17. Rekikoski, J., Kuuluvainen, J. & Toppinen, A. 2001. Stumpage and delivery trade in the Finnish pulpwood market. Helsinki. 32 p. ISBN 952-10-0076-7.
- No: 18. Li, C-Z., Kuuluvainen, J., Pouta, E., Rekola, M. & Tahvonen, O. 2001. Using choice experiments to value Natura 2000 nature conservation program in Finland. Helsinki. 18p. ISBN 952-10-0192-5.
- No: 19. Rekola, M. & Pouta, E. 2001. Risk perceptions and contingent valuations – conceptual issues and a measurement experiment. Helsinki. 28 p. ISBN 952-10-0274-3.

- No: 20. Rekola., M. 2001. *Lexicographic Preferences in Contingent Valuation: A Theoretical Framework with Illustrations*. Helsinki. 26 p. ISBN 952-10-0273-5.
- No:21. Pouta, E. 2002. Sensitivity to scope in contingent valuation of forest cutting practices. p. 28. ISBN 952-10-0523-8.
- No:22. Kuuluvainen, J., Lehtonen, E., Pouta, E., Rekola, M. & Li, C-Z. 2002. *Etelä-Suomen ja Pohjanmaan metsien suojelun hyötyjen taloudellinen arvottaminen. Alustavia tuloksia*. 43p. ISBN 952-10-0588-8.
- No:23. Rekola, M. 2003. *Lexicographic Preferences Challenge Contingent Valuation Method: What are They and How to Measure Them?* In Print.
- No:24. Rantala, T & Primmer, E. 2002. *Value Positions Based on Forest Policy Stakeholders' Rhetoric in Finland*. Helsinki. 23 p. ISBN 952-10-0873-3.
- No:25. Uusivuori, J & Kuuluvainen, J. 2003. *The Harvesting Decisions when a Standing Forest with Multiple Age-Classes has Value*. Helsinki. 38 p. ISBN 952-10-1246-3.
- No:26 Kuuluvainen, J., Kaikai, I. & Uusivuori, J. 2003. *Empirical Behaviour Models on Timber Supply*. Helsinki. 31 p. ISBN 952-10-1563-2.
- No:27 Rantala, T. 2003. *Conceptions of Democracy of Key Informal Interest Groups in Finnish Forest Policy*. 21 p. ISBN 952-10-1717-1.
- No:28 Rantala, T. 2003. *Metsäpolitiikan aatteelliset muutokset 1990-luvulla - vanhaa, uutta ja lainattua*. 32 s. ISBN 952-10-1718-X.
- No:29 Berghäll, S. 2004. *Relationships in the Finnish Forest Products Industry - Structure of the Perceptions of the Finnish Non-industrial Private Forest Owner regarding Industrial Buyers of Roundwood*. Helsinki. 18p. ISBN 952-10-1713-9.
- No:30 Berghäll, S. 2004. *Commitment - Towards a Theory of Marketing Exchanges*. 25 p. ISBN 952-10-1712-0.
- No:31 Berghäll, S. & Makkonen, M. 2004. *A Comparison of the Perceptions of dyadic business relationships in forest and telecommunications industries*. 11 p. ISBN 952-10-1715-5.
- No:32 Berghäll, S.. 2004. *A comparison between relationship marketing and social psychological concepts of commitment*. 21 p. ISBN 952-10-171-7.
- No:33 Kaikai, I.M., Kuuluvainen, J. & Uusivuori, J. 2004. *Optimal Timber Stock in Finnish Non-industrial Private Forests*. 30 p. ISBN 952-10-1948-4.
- No:34 Kuuluvainen, J. 2004. *Structural Change in US Newsprint Demand: GDP and Price Elasticities*. 19 p. ISBN 952-10-2217-5.
- No:35 Lehtonen, E., Kuuluvainen, J., Ovaskainen, V., Pouta, E. & Rekola, M. 2005. *Influence of logit model assumptions on estimated willingness to pay for forest conservation in southern Finland*. 14 p. ISBN 952-10-2291-4.
- No:36 Mustonen, J. 2005. *Measuring return and risk of a joint implementation of bioenergy project by using portfolio approach*. 29 p. ISBN 952-10-2362-7.
- No:37 Lehtonen, E., Kuuluvainen, J., Li, C-Z., Pouta, E. & Rekola, M. 2005. *Preference uncertainty in contingent valuation: the case of forest conservation in southern Finland*. 21 p. ISBN 952-10-2462-3.
- No:38 Uusivuori, J., Kuuluvainen, J. & Lin, J. 2006. *Forest Taxation in Multiple-Stand Forestry with in Situ Preferences*. p. 35 ISBN 952-10-2952-8.
- No:39 Valsta, L, Ahtikoski, A., Horne,P., Karttunen, K. Kokko, K., Melkas, E., Mononen, J., Pingoud, K., Pohjola, J. & Uusivuori, J. 2006. *Puu ilmastonmuutoksen hillitsijänä*. 60 p. ISBN 952-10-3022-4.
- No:40 Favada, I.M., Kuuluvainen, J. & Uusivuori, J. 2006. *Consistent estimation of long-run nonindustrial private forest owner timber supply using micro data*. 29 p. ISBN 952-10-3137-9
- No:41 Wang, L. & Juslin, H. 2006. *New business models and marketing designs for the Nordic sawmilling industry*. 169 p. ISBN 978-952-10-3883-9.

- No: 42 Wang, L., Paldanius, P., Einiö, E., Naylor, R. 2007. Comparative analysis of competitors in the UK wood construction and joinery industries. 48 p. ISBN 978-952-10-3884-6.
- No: 43 Virtanen, A., Paldanius, P., Einiö, E. & Naylor, R. 2007. Timber Products market in the UK. 32 p. ISBN 978-952-10-3882-2.
- No: 44 Virtanen, A., Paldanius, P., Naylor, R. & Juslin, H. 2007. Drivers of the Timber Usage and Value Proposition to the Industrial Customer in the UK Market - Industry Foresight by UK Timber Industry Experts. 53 p. ISBN 978-952-10-3881-5.
- No: 45 Virtanen, A., Ranta, E., Paldanius, P., Naylor, R. & Juslin, H. 2007. The UK and German Construction Industry Foresight and Respective Value Proposition Ingredients to the Industrial Customer. 103 p. ISBN 978-952-10-3880-8.
- No: 46 Valsta, L. 2007. Sequester or Harvest – the Optimal Use of Managed Forests to Mitigate Climate Change. 23 p. ISBN 978-952-10-3906-5.
- No: 47 Berghäll, S. Tervo, M. & Albarraci, G. 2007. Partnership in the Finnish Roundwood Trade – An Inquiry into Customer Commitment. 30 p. ISBN 978-952-10-3917-1.
- No: 48 Favada, I. M., Karppinen, H., Kuuluvainen, J., Mikkola J. & Stavness, C. 2007. The Effects of Prices, Owner Characteristics, and Ownership Objectives on Timber Supply. 34 p. ISBN 978-952-10-3873-0.
- No: 49 Favada, I. M., Kuuluvainen, J. & Uusivuori, J. 2007. Exploring Female and Male Forest Owners' Harvesting Behavior. 22. p. ISBN 978-952-10-4060-3.
- No: 50 Monge, A. A., Kaarakka, V., Kuuluvainen, J. & Luukkanen, O. 2007. Economics of Rubberwood for Smallholding Owners in Traditional Rubber Production Areas in the South of Thailand. 37 p. ISBN 978-952-10-3873-0.
- No: 51 Korhonen-Sande, S. 2007. Dissemination and Use of Customer Information from the Perspective of Production and R&D Managers. Improving the Customer Relating Capability of the Finnish Manufacturing Companies. ISBN 978-952-10-4336-9.
- No: 52 Sinkkonen, E., Tervo, M., Mäkinen, P. & Korhonen-Sande, S. 2008. Liiketoimintamallien resurssiperustainen kilpailu metsäpalveluiden markkinoilla. ISBN 978-952-10-4625-4.
- No: 53 Rekola, M., Valkeapää, A. & Rantala, T. 2008. Nordic Forest Professionals' values. ISBN 978-952-10-5252-1.
- No: 54 Rantala, T. 2008. Principles Underlining Democratic Legitimacy: Analysis of Discussion in Finnish Print Media. ISBN 978-952-10-5253-8
- No: 55 Valkeapää, A., Paloniemi, R., Vainio, A., Vehkalahti, K., Helkama, K., Karppinen, H., Kuuluvainen, J., Ojala, A., Rantala, T., Rekola, M. 2009. Suomen metsät ja metsäpolitiikka – kansalaisten näkemyksiä. ISBN 978-952-10-5293-4 (nid.) ISBN 978-952-10-5294-1 (PDF)

